

Norsk Lovtidende.

Utgitt efter offentlig foranstaltning

ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 42

Utgitt 21 september.

1915

Lov

18 septbr.

om arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 20 august 1915 saalydende:

Kapitel I.

Lovens virkekrede.

§ 1.

Bedrifter, som indgaar under loven.

Denne lov omfatter, saafremt ikke i efterfølgende paragraffer anderledes uttrykkelig er bestemt:

- I. a. Fabrikker og de haandverks- og andre industrielle virksomheter, som drives fabrikmæssig, eller ved hvilke der anvendes anden drivkraft end menneskelig muskeltkraft eller benyttes kjeler med damptryk. Dog undtages herfra virksomheter, hvori anvendes motor paa ikke over 1 hestekraft.
- b. Stenbrud, kalkbrud og stenhuggerier, der regelmæssig beskæftiger mindst 5 mand.
- c. Grubedrift, opberedningsverksteder, hytteverk samt andre anlæg for utvinding og forædling av mineraler.
- d. Virksomheter, hvor eksploderende stoffe fremstilles eller fabrikmæssig anvendes.
- II. a. Haandverk og lignende industrielle virksomheter, som regelmæssig sysselsætter mindst 5 arbeidere, og hvori disse beskæftiges av bedriftens indehaver paa dennes verksted eller paa andet arbeidssted utenfor arbeidernes hjem.

18 septbr.

b. Isbedrifter.

Hvorvidt og i tilfælde i hvilken utstrækning:

c. Forretninger, som beskjæftiger lager- og pakhusarbeidere samt arbeidere ved tomter, oplagssteder, dampskibsekspeditioner og lignende, forsaavidt disse arbeidere angaar,

d. bedrifter, som omfatter bygningsarbeider, vand-, gas- og kloakledningsarbeider, brolægningsarbeider, anlæg av veier, jernbaner, havner, telegraf- og telefonledninger samt andre lignende arbeidsforetagender,

skal gaa ind under denne lov, bestemmes av Kongen, efterat Arbeidsraadets uttalelse er indhentet.

Dog indgaar ikke under lovens bestemmelser foretagender av ovenomhandlede slags, der som kortvarige eller ubetydelige ikke kan lægges ind under en ordnet bedrift.

§ 2.

Hvad der i loven forstaaes ved »arbeider«.

Ved arbeider forstaaes i denne lov en av arbeidsgiveren eller av nogen paa hans vegne ansat person, som utfører arbeider, som gaar ind under loven, herunder indbefattet lærlinger, men ikke bestyrer, disponent eller andre overordnede personer og heller ikke bud og kontorpersonale eller formænd, som væsentlig fører tilsyn eller har fast maaned- eller aarsløn.

Ved unge arbeidere forstaaes i denne lov arbeidere mellem 14 og 18 aar, som ikke er undervisningspliktige ifølge folkeskoleloven.

Ved barn forstaaes i denne lov personer, som ikke har fylt 14 aar, og personer over denne alder, som fremdeles er undervisningspliktige ifølge folkeskoleloven.

§ 3.

Avgjørelse av, hvorvidt en virksomhet m. v. gaar ind under loven.

Hvorvidt en virksomhet eller et arbeide i henhold til bestemmelse i §§ 1 og 2 gaar ind under loven, avgjøres, hvor intet andet er bestemt, av det i § 56 nævnte arbeidsraad.

Kongen kan bestemme, at kjeler med damptrykk undergives tilsyn efter denne lov, selv om de ikke anvendes i nogen av de i § 1 betegnede virksomheter.

§ 4.

18 septbr.

Anmeldelsespligt for indehaver av bedrift.

Enhver indehaver av en bedrift, som kan antages at gaa ind under denne lov, har inden 8 dage, efterat loven eller i tilfælde Kongens bestemmelse i henhold til § 1 II c og d er traadt i kraft, eller efterat virksomheten er begyndt, at anmelde samme for tilsynsmyndigheten med angivelse av dens gjenstand og art, drivkraftens art og størrelse samt antallet av dens arbeidere av begge kjøen av de forskjellige i loven omhandlede aldersklasser. Tilsynet kan derhos til enhver tid kræve sig meddelt oplysninger om arbeidernes antal, kjøen, alder, sundhetsforhold og om kraftmaskinernes antal, art og størrelse.

Kapitel II.

Arbeidsstedenes indretning. Sundhetsforhold.

Forholdsregler mot arbeidsulykker.

§ 5.

Plan for anlægget.

Enhver, som vil oprette og drive industrielt anlæg av det i § 1 I omhandlede slags eller omdanne et allerede bestaaende saadant, er berettiget til, naar han underretter tilsynet om sin hensigt og den paatænkte drifts art samt forelægger det planen for anlægget og for de paatænkte bygninger og deres indre anordning, at erholde tilsynets uttalelse om, hvorvidt det av hensyn til denne lovs bestemmelser finder noget ved planens befølgelse at erindre.

§ 6.

Forføininger til forebyggelse av ulykker.

Arbeidsstedene skal være saaledes indrettet og vedlikeholdt, de personer, som har med betjeningen av maskinerne at gjøre, være saaledes paaklædt, arbeidet i virksomheten skal i enhver henseende være saaledes anordnet og bli utført paa en saadan maate, at arbeidernes sundhet, liv og lemmer er beskyttet saa godt og hensigtsmessig, som det lar sig gjøre. Det samme gjælder de løse eller faste indretninger, som hører virksomheten til, og som er anbragt paa arbeidsstedenes omraade eller i nærheten derav, herunder indbefattet taugbaner og jernbaner, uanset deres længde. Driften av disse baner maa derhos foregaa saaledes, at den almindelige færdsel ikke utsættes for fare.

18 septbr.

§ 7.

Forsigtighetsregler mot fare paa arbeidsstedet.

Arbeidsstedene skal i det omfang, omstændighetene tillater, være forsynt med let tilgjengelige og hensigtsmessig anbragte trapper og utganger, som arbeiderne kan benytte i tilfælde av, at ildebrand eller anden fare opstaar. Trappenes og utgangenens antal skal staa i forhold til arbeidernes mengde og arbeidsrummenes beliggenhet. Naar tilsynet finder det nødvendig, kan det paaby, at særlige redningsmidler blir anskaffet.

Tilsynet kan ogsaa paaby, at en eller flere lynavledere blir opsat.

§ 8.

Færdselsganger i maskinrum.

I rum, hvor der er maskiner, skal de ganger, som er bestemt til færdsel, være saa brede og høie, at arbeidere, som betjener maskinerne, eller folk, som gaar forbi dem, ikke er utsat for at komme i berøring med maskinernes løpende dele, saafremt de iagttar almindelig forsigtighet.

§ 9.

Om kjeler og rørledninger.

Kjeler og rørledninger, som er utsat for damptryk, skal være betryggende forarbeidet, utstyrt og vedlikeholdt. Før man tar dem i bruk, skal man melde det til tilsynet. De skal undersøkes og eftersees paa den maate, som Kongen bestemmer, baade før de tages i bruk og senere. Kongen fastsætter ogsaa de yderligere forskrifter, som findes nødvendige i anledning av de bestemmelser, denne paragraf inneholder. Eieren er forpligtet til at hjelpe til ved disse undersøkelser, saa godt han kan, med de hjelpemidler, som findes paa arbeidsstedet. Han skal erlægge den betaling for undersøkelserne, som Stortinget har fastsat; betalingen kan inndrives ved utpantning, hvis den ikke er avgjort 1 maaned, efterat undersøkelsen er avholdt.

Vedkommende regjeringsdepartement skal utfærdige en veiledning om, hvorledes dampkjeler skal betjenes. Denne veiledning skal være opslaat paa alle steder, hvor saadanne kjeler benyttes.

Dersom tilsynet finder det nødvendig, kan det kræve, at den, som er ansvarlig for kjelens behandling, skal være forsynt med vidnesbyrd om, at han har den fornødne kyndighet. Dette vidnesbyrd maa være godkjendt av tilsynet. Saafremt den, som er ansvarlig for kjelens behandling, utviser grov forsøm-

melighet eller viser sig at mangle den fornødne kyndighet, kan ^{18 septbr.} tilsynet for kortere eller længere tid forby, at han anvendes til at passe dampkjeler. Har et saadant forbud den følge, at vedkommende maa forlate bedriften, bortfalder opsigelsesfristen.

§ 10.

Beskyttelse mot farlig maskineri m. v.

For de maskiner, som findes i anlæggene, og det drivverk, som hører til maskinerne, gjælder særlig følgende bestemmelser:

- a. Maskineri, maskindele, aksler, drivremmer og andre overføringsmidler for drivkraft, som kan være farlige for arbeiderne under deres syssel, eller naar man gaar forbi dem, skal være omhyggelig indhegnet eller indkapslet.
- b. Vandhjul, turbiner og lignende vandmotorer skal være forsvarelig omgjærdet. I den vandrende, som fører til disse, skal der være en eller flere rister for at forebygge ulykker.
- c. Kraftmaskinen maa ikke sættes igang, førend dette er meddelt arbeiderne ved et signal, som kan høres tydelig i de arbejdsrum, hvori findes maskiner, som skal sættes i bevægelse.
- d. Naar der i et arbejdsrum ikke findes indretninger til at utløse forbindelsen med de maskiner, som findes der, og kraftmaskinen, skal der kunne gives stoppesignal til denne.
- e. Naar kraftmaskinen driver flere selvstændige bedrifter, skal hovedakselen i enhver av disse kunne stanses uafhængig av, om kraftmaskinen vedblir at gaa.

§ 11.

Indhegning av aapninger m. v.

Luker, trappeganger og aapninger i jorden for gruber eller lignende, aapenstaaende kar eller store beholdere, dammer, vandrender og isrender skal indhegnes eller forsynes med ræker i den utstrækning, som det av hensyn til arbeidernes sikkerhet ansees nødvendig, og som driftens art og beskaffenhet tillater.

§ 12.

Belysning av arbejdsrummene.

Arbejdsrummene skal være behørig oplyst ved dagslys eller kunstig belysning, saa at særlig alle løpende dele av en maskine, som under driften kan medføre fare for arbeiderne, tydelig kan iagttages.

I arbejdsrum, i hvilke der findes eller kan utvikle sig eksplosive eller let antændelige gasarter, damper eller støv, skal

18 septbr. den kunstige belysning ske paa en saa betryggende maate, som der er anledning til. Hvor arbeidsforholdene og driftens art tillater det, skal arbeidsrummene tillike være behørig opvarmet.

§ 13.

Ventilation o. l.

I arbeidsrummene maa ikke beskjæftiges flere arbeidere end rimelig i forhold til rummenes størrelse og den plads, som optages av maskiner, redskaper, materialer og lignende. Der skal paa hensigtsmæssig maate sørges for behørig luftveksling, i fornødent fald ved mekaniske indretninger, saaledes at luften saavidt mulig holdes fri for skadelig støv, sundhetsfarlige gasarter og damper, ond lugt eller stor hete, og at luftvekslingen er tilstrækkelig i forhold til antallet av arbeidere. Likeledes bør der ved ventilation og i fornødent fald ogsaa ved avsperring sørges for, at giftige gasarter, røk, støv, sterk hete, damp og stank, som kan utvikle sig i enkelte arbeidsrum og under visse dele av bedriften, ikke trænger ind i andre arbeidsrum.

§ 14.

Arbeidsrum med giftige stoffe.

Det skal paasees, at ingen andre har adgang til arbeidsrum, hvor der forarbeides eller anvendes giftige stoffe, end de arbeidere, som er sysselsat der.

Paabud herom skal altid være tilkjendegitt ved opslaatte plakater.

§ 15.

Rengjøring, hvitning, maling.

Lokalerne skal jevnlig rengjøres. I nærheten av maskiner og av fordypninger, hvor dele av drivverket gaar, skal gulvene i arbeidsrummene holdes saaledes rene, at de ikke er glatte av olje og smørelse. Hvor det findes nødvendig, skal vægger og tak holdes tilbørlig hvittet; er de malt, skal de holdes rene ved vaskning. Rengjøringen skal foregaa til saadan tid og paa saadan maate, som hensynet til arbeidernes sundhet og sikkerhet tilsiger.

§ 16.

Spiserum m. v.

I de i § 1, I nævnte virksomheter skal der paa eller i nærheten av arbeidsstedet være adgang for arbeiderne til at faa varmet sin mat og til, naar veiret kræver det, at nyde sine maaltider i opvarmet, rent og utluftet rum.

§ 17.

18 septbr.

Forskrifter til gjennomførelse av §§ 6—16.

De fornødne bestemmelser om, hvad der saavel av arbeids-givere som arbeidere i de enkelte tilfælde blir at iagtta til gjennomførelse av forskriftene i §§ 6—16, gives av tilsynet. Findes det for dette øiemed hensigtsmessig at utfærdige til opslag i vedkommende bedrifter almindelige regler for arbeidernes forhold, blir saadanne almindelige regler og enhver forandring i dem at utfærdige av tilsynet (for grubedrifter av vedkommende bergbedsmænd), efterat der er git arbeidsgiveren adgang til at uttale sig. Saadanne almindelige regler maa godkjendes av Arbeidsraadet. Hvor bedriftens art og beskaffenhet eller tilstedeværende omstændigheter medfører, at forskriftene i §§ 6—16 ikke med rimelighet kan fordres gjennomført i sin fulde utstrækning, kan tilsynet for et kortere tidsrum av indtil 3 maaneder indrømme de fornødne lempninger. For lempninger av længere varighet maa Arbeidsraadets godkjendelse indhentes.

§ 18.

Skjærpende bestemmelser i særlige tilfælde.

Over visse klasser av bedrifter eller enkelte bedrifter eller enkelte virksomhetsgrener inden en eller flere bedrifter, som findes at være særlig farlige for arbeidernes liv eller lemmer eller særlig sundhetsskadelige eller anstrengende, skal der av Kongen, efterat Arbeidsraadet er hørt, utfærdiges en fortegnelse. For saadanne virksomheter skal der av Kongen fastsettes nedestaaende skjærpende bestemmelser eller enkelte av disse:

- a. At særegne forsigtighetsforanstaltninger skal træffes;
- b. at der blir at fastsette kortere arbeidsskift end ellers brukelig eller en bestemt daglig arbeidstid av ikke over 8 timer;
- c. at arbeiderne ved det særlig anstrengende og farlige arbejde til visse bestemte tider skal gives anden beskæftigelse av lettere og ufarligere art;
- d. at anvendelsen av barn og unge arbeidere skal være forbudt i større utstrækning end i loven forøvrig bestemt eller helt forbydes;
- e. at med hensyn til visse virksomheter lignende forbud gives for frugtsummelige kvinders vedkommende;
- f. at der ikke maa tillates arbeiderne at nyde sine maaltider eller tilbringe sine hviletider i arbeidsrummene, men at særskilte, derfra tilbørlig avsondrede lokaler til dette bruk skal anvises dem.

18 septbr. Hvis nogen av disse bestemmelser vil omfatte virksomheter, hvor arbeiderne eller arbeidsgiverne tilhører en faglig landssammenslutning, skal der være git denne adgang til uttalelse. Arbeidsraadets erklæring skal i ethvert tilfælde indhentes.

§ 19.

Arbeide »under dagen«.

Ved bergverker og deslike maa barn og unge mænd under 16 aar samt kvinder ikke benyttes til arbeide under dagen og unge arbeidere over 16 aar kun til saadanne lettere arbeider under dagen, som tillates ifølge almindelige forskrifter utfærdiget av Arbeidsraadet efter forslag av bergembedsmændene.

§ 20.

Rensning m. v. av akselledninger m. v.

Barn og kvinder maa ikke benyttes til rensning, smøring eller eftersyn av akselledninger eller maskiner under gangen eller til paalægning av remmer, taug eller deslike paa om-dreieende skiver, mens disse er i bevegelse, uten hvor det er aldeles ufarlig.

§ 21.

Pasning av dampkjeler m. v.

Barn og unge arbeidere maa ikke benyttes til pasning av dampkjeler eller av maskiner, hvis betjening utkræver særlig forsigtighet.

§ 22.

Anmeldelse av bedriftsulykker m. v.

Rammes nogen arbeider, der er beskæftiget i en bedrift, som omfattes av denne lov, under arbeidet av nogen beska-digelse, som kan antages at gjøre ham udygtig til arbeide i minst 3 dage eller har døden tilfølge, skal bedriftens eier eller bestyrer, forsaavidt bedriften ikke indgaar under lovgivningen om ulykkesforsikring for industriarbeidere m. v., snarest mulig og senest inden 3 dage indgi skriftlig anmeldelse derom med forklaring om ulykkens aarsak og omfang til tilsynet. Naar tilsynet paa denne eller den i ulykkesforsikringslovens § 17 angivne maate har mottat anmeldelser om ulykken, har det, hvor tilfældets beskaffenhet dertil gir grund, at foranstalte nærmere undersøkelse anstillet angaaende aarsaken til ulykken og angaaende dens følger.

Kapitel III.

18 septbr.

Om arbeidstiden og om beskæftigelse av barn, unge arbeidere og kvinder.

§ 23.

Den almindelige arbeidstid.

1. En arbeiders almindelige arbeidstid maa ikke overstige 10 timer daglig. Den maa heller ikke overstige 54 timer ukentlig. For arbeidere i:

- a) gruber, forsaavidt arbeidet foregaar under dagen, og smeltehytter,

- b) bok- og avistrykkerier

maa dog en arbeiders almindelige ukentlige arbeidstid ikke overstige 48 timer.

For arbeidere i gruber og smeltehytter, som regelmæssig har lørdag fri, kan en arbeiders almindelige arbeidstid utgjøre indtil 10 timer daglig, dog ikke over 48 timer ukentlig.

2. I bedrifter, som i væsentlig grad er avhængige av aarstiden, klimatet eller andre naturforhold, kan med Kongens samtykke den almindelige arbeidstid ordnes saaledes, at den blir længere i sommerhalvaaret end i vinterhalvaaret.

Hvis bestemmelse herom vil omfatte virksomheter, hvor arbeiderne eller arbeidsgiverne tilhører en faglig landsammenslutning, skal der være git denne adgang til uttalelse. Arbeidsraadets erklæring skal i ethvert tilfælde indhentes.

3. Den almindelige arbeidstid skal lægges mellem kl. 6 morgen og kl. 9 aften. Paa steder, hvor sand tid ligger mindst 1 time før normaltid, kan dog den almindelige arbeidstids begyndelse lægges indtil 1 time frem.

I bedrifter eller dele av bedrifter, hvori der indføres 2 dagskift av ikke over 8 arbeidstimer pr. skift, kan den almindelige arbeidstid lægges mellem kl. 6 morgen og kl. 12 nat.

4. For bedrifter, som nu har en længere arbeidstid end i punkt 1 fastsat, kan Kongen bestemme, at arbeidstiden nedsættes efter hvert saaledes, at den inden utgangen av 1920 gaar ned til den almindelige arbeidstid.

5. En arbeiders almindelige ukentlige arbeidstid maa fordeles saaledes, at han hver uke har en sammenhengende fritid av mindst 24 timer.

18 septbr.

§ 24.

Natarbeide.

1. Arbeide mellem kl. 9 aften og kl. 6 morgen regnes for natarbeide, dog det i § 23,3 andet led bestemte arbeide undtat, forsaavidt angaar arbeidere over 16 aar. Natarbeide kan ikke finde sted undtagen:
 - a) som overtidsarbeide i henhold til bestemmelsen i § 27,
 - b) som vakthold og nødvendig opfyring og opvarmning samt i melkekondenseringsfabrikker til nødvendig mottagelse, behandling og forsendelse av melk, forsaavidt angaar arbeidere over 18 aar,
 - c) for arbeidere over 16 aar i meierier og ysterier, forsaavidt nødvendig til mottagelse, behandling og forsendelse av melk,
 - d) forsaavidt angaar arbeidere over 18 aar i virksomheter eller de dele av disse, hvis drift paa grund av deres art eller beskaffenhet ikke kan avbrytes.Hvorvidt en virksomhet er av denne art, avgjøres av tilsynet. Tilsynets avgjørelse forelægges Arbeidsraadet, saafremt vedkommende bedrift eller nogen ved samme beskjaeftiget person forlanger det.
 - e) i henhold til dispensation.
2. Saadan dispensation som i post 1 e er nævnt kan gives i følgende tilfælde:
 - a) Kongen eller det regjeringsdepartement, han bestemmer, kan tillate, at bedrifter eller dele av bedrifter, hvori natarbeide av særlige økonomiske grunde ansees paa-krævet og maa antages at være det sedvanlige i vedkommende bedriftsgruppe, utfører arbeide i tiden mellem kl. 9 aften og kl. 6 morgen. Forsaavidt unge arbeidere over 16 aar beskjaeftiges i dette tidsrum, maa deres arbeidstid ikke vare over 8 timer i døgnet. Før avgjørelsen træffes, maa Arbeidsraadets uttalelse være indhentet.
 - b) Lignende tilladelse som i foranstaaende punkt omhandlet kan av tilsynet paa nærmere betingelser meddeles bedrifter, i hvilke der til visse regelmæssig tilbakevendende tider av aaret opstaar arbeidspres, eller i hvilke uforutsete begivenheter medfører arbeidspres, eller i hvilke natarbeide til sine tider er nødvendig, forat ikke raastoffe eller det færdige produkt skal ta skade. Forsaavidt unge arbeidere over 16 aar beskjaeftiges, maa deres arbeidstid ikke overstige det i § 23 post 1 bestemte timetal. Endelig kan tilsynet meddele lignende tilladelse, naar naturomstændigheter,

ulykkeshendelser eller andre upaaregnelige begivenheter har forstyrret et enkelt anlægs regelmæssige gang eller utsætter driften for at forstyrres.

Den i 1ste og 3dje punktum nævnte tilladelse maa ikke gives for et længere tidsrum end 6 uker ad gangen. Tilladelse utkræves ikke for de 4 første døgn.

- c) Ved bergverker kan Kongen tillate, at unge arbeidere efter indhentet lægeattest kan anvendes om sommeren utenfor de i § 23 nævnte klokkeslet til det saakaldte »haandvaskningsarbeide«, naar arbeidet foregaar i dagslys og av tilsynet skjønnes ikke at kunne være til skade for vedkommendes helbred eller legemlige utvikling.

§ 25.

Undtagelser fra reglerne om den almindelige arbeidstid.

1. Arbeide, som paa grund av naturhendelser, ulykkeshendelser eller andre uforutseelige begivenheter maa foretages for at avverge fare for eller skade paa liv eller eiendom, kan uten hensyn til bestemmelsen i § 23, post 3 foretages til enhver tid av døgnet. Inden de første 4 døgn gjælder ikke begrænsningen i § 23, post 1 og 5, jfr. § 18 for den daglige arbeidstid.
2. Naar naturhendelser, uveir eller ulykkeshendelser, som ikke kunde forutsees, eller som det ikke har staatt i den enkelte bedrifts magt at avverge, har medført en avkortning i den almindelige arbeidstid, kan avkortningen søkes indvundet ved, at den i § 23 fastsatte almindelige arbeidstid forlænges med indtil 2 timer daglig. Tilsynet fastsætter det uketal, hvori det forlængede arbeide kan finde sted.

§ 26.

Overtidsarbeide.

1. Varer arbeidet for nogen arbeider over den tid, som utgjør hans almindelige arbeidstid ifølge § 23, post 1 og 2, og § 18, jfr. § 25, regnes arbeidet i den overskytende arbeidstid for overtidsarbeide. Det er i saa henseende uten betydning, om arbeidet utføres om dagen eller som natarbeide (§ 24).
2. Forsaavidt en arbeider ved lægeerklæring godtgjør, at hans helbred vil lide ved længere arbeidstid end den for hans arbeide almindelige, kan arbeidsgiveren ikke kræve, at han skal utføre overtidsarbeide.

18 septbr.

§ 27.

Maksimalarbeidstid (overtidsarbeide).

1. For arbeidere over 18 aar kan overtidsarbeide finde sted i indtil 10 timer ukentlig.

Tilsynet kan for en bestemt anledning eller for et tidsrum av ikke over 6 maaneder ad gangen samtykke i, at overtidsarbeide for den enkelte arbeider kan finde sted i indtil 15 timer uken i bedrifter, hvor arbeidsmængden regelmæssig er større til visse tider av aaret end ellers, eller hvor utvidet overtidsarbeide er nødvendig, forat ikke raastoffe eller produkter skal ta skade, eller naar den betimelige utførelse av overtagne bestillinger antages at maatte medføre uforutset og usedvanlig arbeidspres. Det samme gjælder for reparationsarbeide, naar længere overtidsarbeide ansees nødvendig for at opretholde eller inden rimelig tid gjenoprette en bedrifts regelmæssige gang.

2. Overtidsarbeide maa i intet tilfælde utgjøre over 30 timer for nogen arbeider i 4 paa hverandre følgende uker undtagen for arbeidere, som regelmæssig beskjæftiges med opfyring eller opvarmning for den almindelige arbeidstids begyndelse.
3. For bedrifter, som paa grund av produktets art eller av andre grunde til enkelte tider av aaret har behov for en længere arbeidstid, kan vedkommende regjeringsdepartement, efterat tilsynet har uttalt sig, fastsætte andre regler end i post 1 og 2 for overtidsarbeidet. Det samlede antal overtidstimer i kalenderaaret maa dog ikke bli større end efter bestemmelsen i post 2.

§ 28.

Betaling for overtidsarbeide.

For overtidsarbeide skal der betales et omforenet tillæg til den løn, som er avtalt for arbeiderens tilsvarende arbeide i hans almindelige arbeidstid. For arbeide, som maa gaa forut for det egentlige driftsarbeide, saasom opfyring, opvarmning av arbeidsrummene og lignende, beregnes ikke overtidsbetaling uten efter særskilt avtale.

Foranstaaende bestemmelser kommer ikke til anvendelse paa arbeidere, som har fast maanedsløn eller aarsløn, og heller ikke paa akkordarbeidere, medmindre særskilt avtale foreligger.

§ 29.

Lønningslister.

Kongen kan bestemme, at lønningslisterne skal indrettes saaledes, at overtidsarbeidet kan kontrolleres. De skal være tilgjengelige for tilsynet.

Søn- og helligdagsarbeide.

1. Fra kl. 6 aften før en søn- eller helligdag til næste dags, eller naar to eller flere helligdage følger paa hinanden, til sidste helligdags aften kl. 10 maa arbeidere ikke beskjæftiges.
2. Bestemmelsen i post 1 finder dog ikke anvendelse paa arbeidere over 16 aar, som utfører:
 - a. Arbeide, som er nødvendig for at hindre anlæg, maskiner eller produkter fra at ta skade.
 - b. Arbeide med reparationer i den utstrækning, hvori det er nødvendig for egen eller anden bedrifts regelmæssige gang i den øvrige del av uken, dog bare forsaavidt det ikke uten avbrytelse av den almindelige drift har kunnet utføres utenfor den i post 1 nævnte tid; endvidere arbeide med renhold, som enten av hensyn til bedriftens regelmæssige gang i den øvrige del av uken eller efter tilsynets paabud i henhold til §§ 15 og 17 maa foretages i det i post 1 nævnte tidsrum.
 - c. Arbeide i meierier og ysterier, forsaavidt det er nødvendig til mottagelse, behandling og forsendelse av melk.
 - d. Vakthold og nødvendig opfyring og opvarmning.
 - e. Arbeide i virksomheter eller de dele av disse, hvis drift paa grund av deres art eller beskaffenhet ikke kan avbrytes.

Om et arbeide gaar ind under disse undtagelsesbestemmelser, avgjøres i henhold til reglerne i § 24 post 1 litr. d.

3. Med samtykke av vedkommende regjeringsdepartement kan søndagsarbeide tillates for arbeidere over 16 aar til utførelse av arbeider, som av hensyn til offentlige eller almene interesser maa foregaa i det i post 1 nævnte tidsrum, eller naar andre hensyn gjør det særlig paakrævet. Tilladelsen gjelder ikke tiden mellem kl. 3 julaften til 2den juledags aften kl. 10, fra kl. 6 aften onsdag i paaskeuken til langfredag aften kl. 10 og fra kl. 6 aften før paaske- og pinsedag til 2den paaske- og pinsedags aften kl. 10, medmindre den uttrykkelig omfatter ogsaa disse tidsrum.
4. I melkekondenseringsfabrikker kan undtagelse fra paabudet i post 1 tillates av tilsynet for arbeidere over 18 aar, forsaavidt det er nødvendig til mottagelse, behandling og forsendelse av melk.

18 septbr. 5. Med tilsynets samtykke for hvert tilfælde kan søndagsarbeide finde sted av arbeidere over 18 aar til foretagelse av reparation og oppudsning av forretningslokaler, naar saadant arbeide til andre tider vilde volde uforholdsmæssig ulempe eller omkostninger. Hvor det i saadanne tilfælde findes særlig paakrævet, kan tilsynet tillate, at saadant arbeide, uanset bestemmelserne i § 24, utføres til enhver tid av døgnet, og at overtidsarbeidet kan vare i længere tidsrum for hver arbeider end tillatt ifølge bestemmelsen i § 27, post 1.

6. Arbeidere, som har utført søndagsarbeide av det slags, som er omhandlet i post 2 b, c og d, post 3 og post 4, skal det følgende søndagsdøgn ha fri overensstemmende med paabudet i post 1.

Vedkommende regjeringsdepartement kan dog efter anbefaling av tilsynet tillate lempning heri, naar det av praktiske grunde maa ansees særlig paakrævet.

7. For arbeidere, som utfører søndagsarbeide efter bestemmelsen i post 2 e, skal der finde et ukentlig skiftombytte sted efter en av vedkommende regjeringsdepartement godkjendt plan.

§ 31.

Undtagelser fra bestemmelserne om arbeidstid.

I papir-, cellulose- og trømassefabrikker, hvor natarbeide finder sted i henhold til § 24, kommer bestemmelserne i § 23 ikke til anvendelse. Kongen kan, efterat Arbeidsraadets uttalelse er indhentet, bestemme, at det samme skal gjælde for andre bedrifter, hvor natarbeide finder sted i medhold av § 24.

Forsaavidt de i foranstaaende passus nævnte bedrifter indfører en av Kongen fastsat skiftordning med 3 skift pr. døgn, kan de anvende en ukentlig arbeidstid fra kl. 10 søndag aften til paafølgende søndag kl. 6 morgen.

Bestemmelserne i §§ 23—30 kommer for arbeidere over 18 aar ikke til anvendelse paa:

- a. de i § 1 II c nævnte virksomheter,
- b. haandverksvirksomheter, som ikke gaar ind under § 1 I.

§ 32.

Spise- og hviletider.

Naar arbeidet varer over 8 timer, skal arbeiderne ha mindst 1 time fri til middagshvile.

I hviletidene maa arbeide ikke tillates dem og ophold i arbeidsrummene kun da, naar enten de dele av driften, i hvilke

de sysselsættes, er fuldstændig indstillet, eller tilsynet dertil 18 septbr. meddeler tilladelse.

Bestemmelserne om hviletid kan med vedkommende regjeringsdepartements tilladelse avændres overensstemmende med virksomhetens krav. Arbeiderne bør i saadanne tilfælde skiftevis eller paa anden maate saavidt mulig tilstaaes den lovbestemte hviletid.

§ 33.

Barselkvinder.

Det maa ikke tillates kvinder at arbeide i de første 6 uker efter deres nedkomst. Kvinder maa ikke negtes fritagelse for arbeide i de sidste 4 uker før den tid, da de efter attest fra læge eller jordmor venter sin nedkomst. Efter forløpet av de førstnævnte 6 uker har vedkommende kvinde ret til at gjenindtræde i arbeidet, forsaavidt hun fremkommer med krav derpaa, før hun i henhold til foranstaaende bestemmelse fratræder arbeidet.

Den hjælp, som av det offentlige ydes i tilfælde av trang, opstaat som følge av bestemmelser i første led, blir ikke at anse som fattigunderstøttelse. Den utredes av vedkommende oppholdskommune mot ret til refusion hos barnets forældre.

Kvinder, som er beskjeftiget i bedrifter, som gaar ind under loven, maa ikke negtes adgang til selv at amme sit barn.

§ 34.

Barnearbeide.

Barn maa ikke anvendes til arbeide, som gaar ind under denne lov; dog kan barn over 12 aar, efterat skolestyret er hørt, med tilsynets tilladelse anvendes indtil 5 timer daglig til saadanne lettere arbeider, som ikke skader deres sundhet eller hemmer deres legemlige utvikling, naar lægeattest fremskaffes for, at deres helbredstilstand ikke gjør dem uskikket til det arbeide, hvortil de bestemmes. Lægeattest meddeles i fornødent fald av lægen i det stedlige tilsyn, som for undersøkelsen og attestens utstedelse betales med kr. 0,50, som utredes av arbeidsgiveren.

Barn, som endnu ikke er utskrevet av folkeskolen, maa ikke anvendes til arbeide, der gaar ind under denne lov, i den for dem bestemte undervisningstid eller i løpet av de to timer, som gaar forut for samme, og i intet tilfælde i saadan utstrækning, at deres samlede skole- og arbeidstid kommer til at overskride 7 timer daglig.

Barn maa ikke sysselsættes før kl. 6 morgen eller efter kl. 8 aften.

18 septbr.

§ 35.

Skolebarns arbeide, fødselsattest og liste m. v. for barn og unge arbeidere.

Ingen arbeidsgiver maa sysselsætte noget barn eller ung arbeider, forinden han ved forevist fødselsattest eller skriftlig bevidnelse fra nogen offentlig funktionær har forvisset sig om vedkommende arbeiders alder.

Ved ethvert arbeidssted skal arbeidsgiveren føre en liste over de barn og unge arbeidere, som beskjæftiges der, hvilken skal indeholde oplysning om deres navn, alder og bopæl, om dagen, hvorpaa de tiltræder og forlater arbeidet, om deres foreldres eller foresattes navn og stilling samt i tilfælde deres undervisningstid. Listen tillikemed de i § 34 og i nærværende paragrafs første led omhandlede attester skal kontrolleres av tilsynet, hos hvem stedse et eksemplar av listen skal bero.

Maaten, hvorpaa listen skal være indrettet, fastsættes av vedkommende regjeringsdepartement, som ogsaa kan anordne, at andre oplysninger end de ovenfor nævnte skal meddeles deri.

Arbeidsgiverne skal for hvert av dem sysselsat skolebarn være forsynt med den i § 16 i lov om folkeskolen paa landet av 15 august 1908 og i § 18 i lov om folkeskolen i kjøpstederne av samme dato omhandlede bevidnelse fra vedkommende lærer.

Naar skolestyret finder det nødvendig, forat et skolebarn skal opnaa det fornødne kundskapsmaal, at barnets arbeidstid indskrænkes yderligere end i nærværende lov foreskrevet, kan det i saa henseende avgi den fornødne bestemmelse.

For barn og unge arbeidere, som besøker tekniske aftenskoler og lignende, skal arbeidstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan undervisning.

Kapitel IV.

Bestemmelser om arbeidsforholdene iøvrig.

§ 36.

Sømmelighet paa arbeidsstedene.

Det paaligger saavel arbeidsgivere som arbeidere at vaake over iagttagelse av sømmelighet og gode seder paa arbeidsstedene.

§ 37.

Opgjør og lønningsvilkaar.

Opgjør mellem arbeidsgivere og arbeidere skal finde sted og den ifølge opgjøret skyldige arbeidsløn erlægges mindst én

gang ukentlig i kontante, gangbare penger og paa eller ved 18 septbr. arbeidsstedet. Lønnen skal utbetales i arbeidstiden eller hurtigst mulig efter dennes slutning. For akkordarbeide kan det endelige opgjør utstaa, indtil arbeidet er utført, dog saaledes, at der ukentlig skal utbetales arbeideren et i forhold til det utførte arbeide passende forskud.

Ved særlig overenskomst mellem arbeidsgivere og arbeidere kan dog andre opgjørfrister bestemmes.

Der maa ikke fra arbeidernes lønning gjøres fradrag i særskilt øiemed uten deres samtykke i skriftlig overenskomst eller med hjemmel i lovgivning eller reglement.

Arbeidsgiveren skal holde arbeiderne underrettet om de til enhver tid gjældende lønningsvilkaar (dagløn eller akkordpriser).

§ 38.

Opsigelsesfrist.

For de i § 1, I omhandlede bedrifter gjælder følgende:

Opsigelsesfristen mellem arbeidsgiver og fast arbeider er 14 dage, naar ikke anderledes skriftlig eller i henhold til reglement er vedtat.

Fristen skal i ethvert fald være like lang for begge parter.

Som fast arbeider ansees enhver, der enten uttrykkelig er antat som saadan, eller som i 2 uker har været beskjeftiget i bedriftens regulære arbeide.

Nødvendiggjør ulykkeshændelser, naturomstændigheter eller andre upaaregnelige begivenheter, herunder ikke indbefattet arbeidsgiverens konkurs eller død, avbrytelse av virksomheten eller av nogen del av denne, bortfalder opsigelsesfristen overfor de ved det avbrutte arbeide beskjeftigede arbeidere. Naar en arbeider antages til utførelse av et bestemt arbeide av forbiggaaende art, kan opsigelsesfristen likeledes bortfalde ved arbeidets fullførelse, naar begge parter derom er enige.

§ 39.

Arbeidskontrakter.

Hvor skriftlig kontrakt oprettes, skal arbeideren, inden den underskrives, ha den utlevert til gjennemsyn i mindst 24 timer, og kontrakten indeholde anførsel om, at saa er skedd. Den skal underskrives av begge parter, og hver av dem skal ha et eksemplar.

Kontrakten kan ikke før opsigelsesfristens utløp ensidig fragaas av arbeidsgiveren, medmindre arbeideren har gjort sig skyldig i en alvorlig krænkelse av reglementet eller forøvrig i en

18 septbr. alvorligere forgaalse. Den kan ikke fragaaes av arbeideren, medmindre arbeidsgiveren undlater at opfylde sine forpligtelser mot ham, behandler ham paa en maate, som strider mot loven eller kontrakten, eller tilsteder, at andre behandler ham paa saadan maate.

Hvis en skriftlig kontrakt mellem arbeidsgiver og arbeider ikke har været utlevert arbeideren til gjennemsyn i 24 timer, skal de i loven indeholdte bestemmelser om opgjør, lønningers utbetaling og opsigelsesfrist være gjældende. Hvis en kontrakt indeholder ulike lange opsigelsesfrister for parterne, skal den forsaavidt være ugyldig og opsigelsesfrist av 14 dage være gjældende.

§ 40.

Arbeidsreglement.

Arbeidsgivere i de virksomheter, som beskæftiger mer end 10 arbeidere, eller for hvilke tilsynet uten hensyn til deres arbeiderantal finder grund til at paaby det, er forpligtet til at istandbringe et reglement angaaende den hele arbeidsordning, de for bedriften gjældende ordensregler, betingelserne for antagelse og avskedigelse og betalingen av lønninger.

Hvis bøter anvendes, skal spesielt bestemmelserne herom optages i reglementet. Bøterne maa i tilfælde ikke overstige en halv dags løn undtagen for grovere forgaaelser, som kan medføre fare for folks liv, lemmer eller helbred eller for større ødelæggelse eller beskadigelse av gods, hvilke tilfælde i reglementet eksempelvis skal nævnes.

Det, som indkommer ved bøter, tilfalder den sykekasse, som vedkommende regjeringsdepartement bestemmer.

Fradrag i lønningene for mangelfuldt arbeide eller ødelæggelse av materialer ansees ikke som bøter.

§ 41.

Arbeidernes uttalelse om arbeidsreglementet m. v.

Under reglementets istandbringelse skal arbeidsgiveren gi arbeiderne anledning til at uttale sig om dets bestemmelser.

I dette øiemed blir et eksemplar av det av arbeidsgiveren utarbeidede reglementsutkast at utlægge til eftersyn paa et for arbeiderne bekvemt sted inden bedriftens omraade. Arbeiderne bør vælge mindst 5 repræsentanter til paa deres vegne at avgi uttalelse om utkastets bestemmelser. Disse repræsentanter, som maa være over 21 aar gamle, vælges av bedriftens arbeidere over 18 aar.

Til overveielse av saken tilkommer der arbeiderne eller deres repræsentanter 14 dages frist, regnet fra den dag, regle-

mentsutkastet utlægges. Arbeiderne eller deres repræsentanters 18 septbr. uttalelse om utkastet skal medfølge ved dettes oversendelse til godkjendelse (§ 42).

Agter arbeiderne ikke at benytte sin ret til at vælge repræsentanter eller til at uttale sig om utkastet, bør arbejdsgiveren straks gives skriftlig underretning herom. I saa fald kan utkastet, bilagt med arbeidernes meddelelse, av arbejdsgiveren indsendes til godkjendelse ogsaa før utløpet av den fastsatte 14-dages frist. Undlater arbeiderne at gi arbejdsgiveren underretning om, at de ikke vil benytte sin ret til at delta i reglementets istandbringelse, eller undlater de av arbeiderne valgte repræsentanter inden den fastsatte frist at avgi uttalelse, skal arbejdsgiveren, naar han oversender sit utkast til godkjendelse (§ 42), bilægge dette med sin skriftlige bevidnelse om, at utkastet har utligget til eftersyn i 14 dage.

§ 42.

Frister for indsendelse av arbeidsreglementer.

Alle arbeidsreglementer, som er gjældende ved nærværende lovs ikrafttræden, skal inden 4 uker fra denne gennem tilsynet indsendes til Arbeidsraadet til undersøkelse av, hvorvidt de er overensstemmende med lovens forskrifter. Findes de ikke at stemme med disse, skal de i fornøden utstrækning behandles som i § 41 foreskrevet, og utkast til de nødvendige forandringer i reglementet indsendes til tilsynet inden 4 uker fra den dag, Arbeidsraadets beslutning er bedriften tilkjendegit.

Enhver indehaver av bedrift, som omfattes av nærværende lov, men som tidligere ikke har været undergit fabriktilsynet, og indehaver av ny bedrift, som gaar ind under loven, skal, forsaavidt de beskjæftiger mer end 10 arbeidere, inden 6 uker efter lovens ikrafttræden, eller efterat virksomheten er begyndt, indsende til tilsynet utkast til arbeidsreglement, istandbragt som foreskrevet i § 41.

Hvor tilsynet forlanger arbeidsreglement istandbragt i henhold til bestemmelsen i § 40, skal utkast hertil indsendes inden 4 uker fra den dag, forlangendet er fremsat.

§ 43.

Arbeidsreglementernes godkjendelse.

Tilsynet skal med sin uttalelse snarest mulig sende arbeidsreglementet til Arbeidsraadet til godkjendelse. Denne kan alene meddeles, forsaavidt reglementet er istandbragt paa lovlig maate og ikke strider mot lovens forskrifter eller indeholder bestemmelser, som er ubillige overfor arbeiderne.

18 septbr. Et eksemplar av arbeidsreglementet skal utleveres enhver arbeider.

§ 44.

Forandringer i reglementet m. v.

Den i §§ 41 og 43 beskrevne fremgangsmaate skal ogsaa følges, naar tillæg til eller forandringer i et allerede godkjendt reglement agtes utstedt.

Bestemmelserne om baternes størrelse og anvendelse m. v. i § 40, 2det, 3dje og 4de led, skal gjælde, ogsaa hvor reglement ikke istandbringes.

§ 45.

Opslag.

De forskrifter, som i henhold til denne lov er utfærdiget av Kongen eller andre myndigheter, derunder det utfærdigede arbeidsreglement, angivelse av de timer i døgnet, da arbeiderne begynder og slutter arbeidet, og av deres hviletider skal findes opslaat i det fornødne antal eksemplarer i let læselig form og paa et eller flere hensigtsmæssige og iøinefaldende steder. Likeledes skal en navnefortegnelse over de arbeidere under 18 aar, som til enhver tid er beskjæftiget i bedriften, og de dispensationer fra nærværende lovs forskrifter, som er meddelt bedriften, findes opslaat.

Et eksemplar av nærværende lov og av de love, ved hvilke der maatte gjøres forandringer i eller tillæg til denne, skal være utlagt paa et for arbeiderne hensigtsmæssig og let tilgjengelig sted.

§ 46.

Lovens bud ufravikelige.

Arbeidere kan ikke i videre omfang, end loven uttrykkelig hjemler, retsgyldig vedta fravikelser fra lovens forskrifter.

Kapitel V.

Tilsynet.

§ 47.

Inspektører og assistenter.

Tilsynet med denne lovs overholdelse besørges av en chef-inspektør og to eller flere fabrikinspektører, derav en kvinde. Dog har bergembedsmændene, undtagen for de i § 10 omhand-

lede maskiners vedkommende, at føre tilsynet med, at driften av ^{18 septbr.} og arbeidet i gruber og de med disse i henhold til bergloven likestillede bedrifter foregaar saaledes, at arbeidernes sundhet, liv og lemmer er beskyttet saavidt gjørlig og paa hensigtsvarende maate.

I de bedrifter, som indgaar under nærværende lov, utføres tilsynet med de ildsfarlige gjenstande, som omfattes av ildsfarlighetsloven, av den inspektør, som omhandles i sidstnævnte lov. De nærmere regler om forholdet mellem denne inspektør og fabriktilsynet gives av Kongen.

Chefinspektøren og fabrikinspektørene ansættes av Kongen med 6 maaneders opsigelse, og deres løn utredes av statskassen. Ved valget av de mandlige fabrikinspektører skal det særlig haves for øie, at de er i besiddelse av teknisk innsigt. Til bistand for inspektørene ansættes av vedkommende regjeringsdepartement med 6 maaneders opsigelse det fornødne antal assistenter, hvis løn utredes av statskassen. Mindst 1 av assistentene skal være en kvinde.

§ 48.

Det stedlige tilsyn, dets sammensætning og valg.

I enhver kommune, hvor der findes virksomheter, som gaar ind under denne lov, skal der være et stedlig tilsyn. Dette skal bestaa av mindst 3 av kommunestyret valgte medlemmer, hvorav i det mindste 1 kvinde og 1 arbeider, likesom en læge som regel bør antages som medlem av tilsynet. Ved valget bør haves for øie, at ialfald en av de valgte har noget kjendskap til maskiner og deres bruk. Samtidig vælges et lignende antal varamænd, hvorav likeledes skal være mindst 1 kvinde og 1 arbeider. Kommunestyret vælger tilsynets formand.

Senest 14 dage, før valget foretages, skal der av ordføreren rettes en opfordring til de arbeidere, som er beskjæftiget ved de inden kommunen værende bedrifter, som indgaar under lovens bestemmelser, om at træde sammen for at bringe i forslag den eller de arbeidere, som ønskes indvalgt i tilsynet.

Valg av det stedlige tilsyns medlemmer foretages saa betimelig, at de valgte kan tiltræde fra paafølgende nytaar. Funktionstiden er 3 aar. Den, som har forrettet som valgt medlem av tilsynet i mindst 3 aar, kan undslaa sig for gjenvalg for de nærmest paafølgende 3 aar.

De ved nærværende lovs ikrafttræden fungerende stedlige tilsyn vedblir at fungere i den tid, for hvilken de er valgt.

18 septbr.

§ 49.

Det stedlige tilsyns virksomhet.

Det stedlige tilsyn skal ved et eller flere av sine medlemmer mindst 1 gang hvert halvår personlig og uanmeldt inspiserer enhver av denne lov omfattet bedrift i distriktet. Under sine inspektioner skal den eller de inspiserende søke paa hensigtsmæssigste maate hos arbeidsgiveren saavel som hos de i bedriften beskjaftigede arbeidere at skaffe sig oplysninger om, hvorvidt noget mot loven stridende forhold finder sted.

Forefundne ulovligheter skal av den inspiserende indberettes til det stedlige tilsyns formand og av denne til chefspektøren. Naar der overensstemmende med denne lov gives en bedrift noget paalæg, skal der sættes en frist for dets efterkommelse. Ved fristens utløp maa fornyet inspektion finde sted.

Hvor der efter lov og instruks tilkommer det stedlige tilsyn besluttende myndighet (dispensationer, paalæg o. s. v.), maa denne utøves i samlet møte av tilsynet, som er beslutningsdygtig, naar mindst 3 medlemmer eller, hvor medlemsantallet er 6 eller derover, mindst to tredjedele er tilstede. Beslutningene fattes med simpelt flertal, idet formandens stemme i tilfælde stemmelikhet gjør utslaget. Over tilsynets forhandlinger og beslutninger føres protokol, som skal underskrives av samtlige møtende. Det stedlige tilsyn kan bemyndige sin formand til i paatrængende tilfælde foreløbig at dispensere i henhold til §§ 24, post 2 b, 27, post 1, og 31, post 5, indtil saken kan forelægges det samlede tilsyn. Det samme gjelder avgjørelser efter § 24, post 1 d, og § 30, 2 d.

Samarbeide mellem det stedlige tilsyn og vedkommende inspektør eller bergembedsmand skal i størst mulig utstrækning finde sted. Nærmere bestemmelse angaaende omfanget av det stedlige tilsyns myndighet, dets forhold til inspektørene og bergembedsmændene, dets virksomhet og forretningsorden gives av Kongen, efterat Arbeidsraadets uttalelse er hørt.

§ 50.

Overtilsynet og dets inspektion.

Overtilsynet henligger under vedkommende regjeringsdepartement.

For enkelt leilighet eller enkelte tilfælde kan departementet la inspektion foreta ved en eller flere dertil av samme antagne mænd.

§ 51.

18 septbr.

Tilsynets adgang til bedriftene.

Inspektørene med assistenter, Arbeidsraadets medlemmer eller sakkyndige, de av departementet utsendte særlige inspektører samt det stedlige tilsyn skal til enhver tid ha uhindret adgang til hvilkensomhelst del av ethvert anlæg eller arbeidssted, som gaar ind under denne lov, eller om hvis inddragning under loven der er spørsmål. Det samme gjelder bergembedsmændene for de bedrifters vedkommende, i hvilke de har at føre tilsynet i henhold til § 47. Samtlige skal paa forlangende være forpligtet til at forevise legitimation, som for det stedlige tilsyns medlemmer utfærdiges av vedkommende kommunestyre, for Arbeidsraadets medlemmer og sakkyndige av raadets formand og for de øvrige av vedkommende regjeringsdepartement. Enhver, der har befatning med bedriften, skal være forpligtet til paa begjæring at gi forklaring om de forhold, som vedrører eftersynet.

§ 52.

Tilsynets forhold til bedriftene.

En fast ansat inspektør eller assistent maa ikke være delagtig i nogen bedrift, som hører ind under nærværende lov eller en anden av samme art.

Eier eller bestyrer av virksomhet, som hører ind under denne lov, maa ikke som medlem av det stedlige tilsyn delta i tilsynsvirksomheten ved sin egen bedrift eller ved bedrifter av samme art som hans egen eller som medlem av Arbeidsraadet delta i befaring av saadanne bedrifter. Lignende forbud gjelder for arbeider, der er medlem av et stedlig tilsyn eller av Arbeidsraadet, forsaavidt angaar den bedrift, i hvilken han har sysselsættelse.

§ 53.

Utgiftene ved det stedlige tilsyn.

Utgiftene ved det stedlige tilsyn bæres av vedkommende kommune, undtagen forsaavidt angaar den skyss- og kostgodtgjørelse, der maatte tilkomme det stedlige tilsyns formand, hvilken godtgjørelse utredes av statskassen.

§ 54.

Taushetspligt.

Tilsynet og dets assistenter samt Arbeidsraadets medlemmer eller sakkyndige saavel som de av departementet utsendte særlige inspektører er forpligtet til hemmeligholdelse av de drifts- og forretningsforhold, hvormed de gjennom sin virksomhet maatte bli bekjendt, samt til at avholde sig fra efterligning av de av vedkommende driftsherre hemmeligholdt indretninger og remgangsmaater, som derunder er kommet til deres kundskap.

18 septbr.

Naar der til Arbeidsraadet, tilsynet eller noget medlem av dette, en inspektør eller assistent sker anmeldelse av noget mot loven stridende forhold, skal anmelderens navn hemmeligholdes, medmindre han uttrykkelig samtykker i at navngives, eller anmeldelsen viser sig at være ubeføiet.

§ 55.

Tilsynets beslutninger og forandringer i disse.

De paalæg, dispensationer m. v., som tilsynet gir i henhold til loven, skal for at være gyldige avfattes skriftlig.

Tilsynets lovlig fattede beslutninger kan alene forandres eller ophæves av tilsynet eller overtilsynet.

§ 56.

Arbeidsraadet.

Arbeidsraadet bestaar av 5 medlemmer og har sit sæte i Kristiania. Det hører under vedkommende regjeringsdepartement. Raadets formand med varamand skal ha juridisk utdanning og beskikkes av Kongen for 5 aar. Av de øvrige 4 medlemmer med varamænd, hvorav 2 skal være arbeidsgivere og 2 arbeidere, antages en arbeidsgiver og en arbeider av vedkommende regjeringsdepartement, resten av Stortinget. Funktionstiden for disse 4 medlemmer med varamænd er 3 aar. Raadet kan for enkelte leiligheter tilkalde specielle sakkyndige.

De med raadets virksomhet forbundne omkostninger utredes av statskassen.

Arbeidsraadet har, foruten at utføre de det ved nærværende lov paalagte hverv, at fungere som konsulent for vedkommende regjeringsdepartement, spesielt i saker vedkommende fabriktilsynet. De nærmere regler om raadets virksomhet utfærdiges av vedkommende regjeringsdepartement.

Kapitel VI.

Straffebestemmelser.

§ 57.

Saafernt ikke strengere straffebestemmelser efter den almindelige straffelovgivning kommer til anvendelse, straffes en arbeidsgiver med bøter, naar han:

1. overtræder de i loven indeholdte eller i henhold til denne utfærdigede forskrifter til sikrelse av arbeidernes sundhet, liv og lemmer eller de paalæg, tilsynet har git til gjenneførelse av disse forskrifter,
2. handler mot de i loven indeholdte eller i henhold til denne utfærdigede forskrifter om benyttelse av barn, unge arbeidere eller voksne kvinder og mænd til arbeide,
3. ved brud paa sømmelighet eller gode seder forstyrrer fred og orden paa arbeidsstedene,

4. undlater de i loven foreskrevne anmeldelser eller opslag 18 septbr. (§§ 4, 9, 14, 22 og 45) eller undlater at holde arbeiderne underrettet om lønningsvilkaarene (§ 47),
5. ikke paa begjæring yder pligtig bistand ved eftersyn av dampkjeler og rørledninger (§ 9),
6. undlater trods paalæg fra tilsynet at foreta, hvad han pligter til utfærdigelse av arbeidsreglement (§§ 40—45),
7. ikke er forsynt med de foreskrevne bevidnelser om barns og unge arbeideres helbredstilstand og skolebarns undervisningstimer eller om barns og unge arbeideres alder (§§ 24,2 og 35),
8. undlater at føre de i henhold til § 29 paabudte lønningslister eller den i § 35 foreskrevne liste over beskjæftigede barn og unge arbeidere eller viser grov forsømmelighet med hensyn dertil,
9. ulovlig avskediger en arbeider eller overtræder de i § 37 indeholdte forskrifter om opgjør med arbeiderne.

§ 58.

Saafernt ikke strengere straffebestemmelser efter den almindelige straffelovgivning kommer til anvendelse, straffes en arbeider med bøter, naar han:

1. gjør sig skyldig i nogen av de forseelser, som er omhandlet i § 57, 1, 2 og 3.
2. ulovlig forlater sit arbeide.

§ 59.

Med bøter straffes — forsaavidt ikke høiere straf efter den almindelige straffelov kommer til anvendelse — arbeidsgiver, arbeider eller andre, som fjerner eller forsætlig eller ved grov uagtsomhet beskadiger paabudte sikkerhetsindretninger eller fjerner paabudte opslag eller medvirker hertil.

§ 60.

Medlemmer av fabriktilsynet, ogsaa det stedlige og dets assistenter, samt Arbeidsraadets medlemmer, sakkyndige og de av departementet utsendte særlige inspektører er med hensyn til den almindelige borgerlige straffelovs anvendelse at anse som offentlige tjenestemænd.

§ 61.

Forestaaes bedriften i arbeidsgiverens sted av en dertil antat bestyrer, gjælder om denne, hvad der om arbeidsgiveren er bestemt.

§ 62.

Forældre eller andre foresatte, som lar barn anvende til arbeide mot lovens bestemmelse, straffes med bøter.

18 septbr.

§ 63.

Med bøter straffes den, som vægrer sig ved overensstemmende med § 51 at gi behørig forklaring om forhold, som vedrører tilsynet og Arbeidsraadets virksomhet.

§ 64.

De i §§ 57,9 og 58,2 omhandlede forseelser paatales ikke av det offentlige uten efter fornærmedes begjæring.

Kapitel VII.

Lovens ikrafttræden.

§ 65.

1. Nærværende lov træder med nedennævnte undtagelser i kraft den 1 januar 1916.

Er ved lovens ikrafttræden tiden for en før avsluttet tariffavtales gyldighet ikke utløpet, træder dog for de virksomheter, som omfattes av tariffavtalen, bestemmelseerne i §§ 23—31 ikke i kraft, før tariffavtalens gyldighetstid er omme. I intet tilfælde træder disse bestemmelser i kraft før 1 januar 1917.

2. Lov om tilsyn med arbeide i fabrikker m. v. av 10 september 1909 med tillægslove av 25 juli 1910 og 29 juli 1911 opphæves fra 1 januar 1916. Dog blir bestemmelseerne i forannævnte love § 23, forsaavidt angaar unge mennesker, og §§ 27 og 29 gjældende, indtil §§ 23—31 i nærværende lov i henhold til foranstaaende post 1 træder i kraft.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania slot den 18 september 1915.

Haakon.

(L. S.)

I statsministerens fravær:

Ihlen.

Hesselberg.

18 septbr.

Kongelig resolution

av 18 september.

I forbindelse med sanktion av foranstaaende lov av 18 september bestemmes, at overtilsynet med lovens gjennomførelse henlægges til Departementet for Sociale Saker, Handel, Industri og Fiskeri.

Kongelig resolution

18 septbr.

av 18 september.

Det bestemmes, at lov om forsorg for barn av 10 april 1915 træder i kraft 1 januar 1916.

Kongelig kundgjørelse

18 septbr.

om bemyndigelse for Finans- og Tolddepartementet til at utfærdige partialobligationer for statslaanet av 1915, 2den serie.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Med hjemmel i Stortingets beslutninger av 2 juli 1914 og 8 juni 1915 har Vi under 14 juli 1914 og 9 juni 1915 bebemyndiget Vort Finans- og Tolddepartement til at opta laan for statskassens regning.

Da Vort Finans- og Tolddepartement i medhold av den saaledes givne bemyndigelse under 8 juni 1915 har avsluttet kontrakt med et indenlandsk bankkonsortium, bestaaende av Norges Bank, Andresens Bank A/S., Centralbanken for Norge, Christiania Bank og Kreditkasse, Den norske Creditbank, Kristiania Folkebank, Kristiania Hypothek- og Realkreditbank, privatbanker i og utenfor Kristiania, repræsentert ved formanden i de utenbys bankers centralforening, samt sparebanker i og utenfor Kristiania, repræsentert ved formanden i sparebankernes centralforening, om overtagelse av et indenlandsk 5 pte. statslaan,

saa bemyndiger Vi herved, i overensstemmelse med den i Vort statsraad idag tagne beslutning, Vort Finans- og Tolddepartement til paa den norske statskasses vegne for laanets nominelle beløp, 27 mill. kr., at utstede partialobligationer lydende paa ihændeleveren og bærende 5 pct. aarlig rente fra 15 august 1915 at regne.

Git paa Kristiania slot den 18 september 1915.

Under Vor haand og rikets segl.

Haakon.

(L. S.)

I statsministerens fravær:

Hesselberg.

Ihlen.

18 septbr.

Kongelig resolution

av 18 september.

I henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa nedenstaaende av herredsstyret for Kornstads herred, Romsdals amt, den 26 april og 17 juli 1915 vedtagne beslutning til politivedtægter for herredet:

§ 1. Paa offentlig vei maa ikke finde sted opløb eller sammenstimlen av folk, slagsmaal, skriken, musiseren, dans eller lignende, hvorved den offentlige orden forstyrres, færdslen hemmes eller veifarende forulempes. Det forbydes at spille kort eller fortære berusende drikke paa offentlig vei eller paa aapen mark i en kortere avstand fra denne end 5 meter.

Som offentlig vei regnes i disse vedtægter enhver vei, adkomst, plads eller lignende, som er aapen for almindelig færdsel eller er almindelig befærdet.

§ 2. Paa veier, hvor det vil være til hinder eller ulempe for færdslen, kan politiet forby, at der akes med kjelke.

§ 3. Uvøren kjørsel eller ridning, herunder indbefattet cykelridning, maa ikke finde sted paa offentlig vei.

Cyklister skal være forsynt med løgt, som tændes i mørke, og med signalapparat, som betimelig benyttes i svingninger av veien, eller naar nogen møtes eller passerer.

Naar cyklister møter eller passerer kjørende, maa de paa signal betimelig gaa av cyklen, mens der passerer forbi.

§ 4. Det skal være forbudt at forlate forspændt hest paa offentlig vei eller plads, medmindre den er bundet eller under betryggende opsyn.

Forspændt eller fraspændt kjøretøi maa ikke hensættes paa vei eller paa steder, hvor færdslen derved hindres eller generes.

§ 5. Paa eller utover saadanne veier som i § 1 omhandlet maa der ikke avfyres skud, opsendes fyrverkeri eller avbrændes eksploderende gjenstande og heller ikke kastes med sten, sneball eller andre gjenstande, saa veifarende eller andre utsættes for ulempe eller fare.

§ 6. Offentlig sammenkomst til avholdelse av dans, kortspil eller anden lystighet, maa ikke finde sted uten foregaaende anmeldelse til lensmanden, som kan paalægge vedkommende at foreta det fornødne til ordenens opretholdelse og at utrede de dermed forbundne omkostninger samt bestemme tid for sammenkomstens begyndelse og ophør.

§ 7. Offentlige forestillinger eller forevisninger kan ikke gives, uten at tilladelse dertil er meddelt av lensmanden, som i tilfælde naarsomhelst kan tilbakekalde tilladelsen.

§ 8. Eier eller besidder av hund, der viser sig sint eller har for vane at forulempe mennesker eller dyr, skal holde den bundet eller forsynt med forsvarlig mundkurv. Tisper skal holdes inde i løpetiden.

Ukjendte hunder, som løper omkring, kan av politiet optages og 8 dage, efterat eieren forgjøves er varslet i lokalt blad, dræpes eller sælges.

§ 9. Uten politiets tilladelse maa ingen — end ikke for kortere tid — ta plads paa offentlig vei for at utstille varer eller drive anden forretning.

§ 10. Overtrædelse av disse vedtægter straffes efter straffelovens § 339, forsaavidt ikke strengere straf er anvendelig.

Kongelig resolution

18 septbr.

av 18 september.

Den av Tinns herredsstyre i møte den 30 august 1915 stadfæstede vedtægt for handel med brukte eller kasserte ting i Tinns herred, Bratsbergs amt, stadfæstes i medhold av § 28 første led, jfr. § 38, i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 som gjældende indtil videre, — dog med en enkelt forandring.

Den stadfæstede vedtægt er saalydende:

§ 1. For den av politiet i henhold til lov om handelsnæring av 16 juli 1907 § 28 meddelte tilladelse til handel med brukte eller kasserte ting erlægges i aarlig avgift til herredskassen kr. 10,00, som betales ved tilladelsens meddelelse.

Tilladelsen gjælder kun for et aar (kalenderaar) og kan tilbakekalles, naar disse regler overtrædes.

§ 2. Handelen maa kun drives paa steder og i rum, som godkjendes av politiet og til enhver tid er dettes kontrol undergit.

De indkjøpte gjenstande maa ikke opbevares utenfor disse steder eller rum før 7 dage efter indkjøpet.

Over indgangsdøren skal den handlendes navn være tydelig angit.

Disse forretninger kan kun holdes aapne i den i lukningsvedtægten for almindelige kjøbmandsforretninger bestemte tid.

§ 3. Gjenstande, der er indkjøpt eller mottat til salg, maa ikke avhændes, forandres, smeltes eller tilintetgjøres, før 7 dage er forløpet, efterat gjenstandene kom i den handlendes

18 septbr. besiddelse, medmindre gjenstandene er kjøpt av nogen, der har lignende tilladelse. De skal paa passende maate forsynes med merkelap og nummer.

§ 4. Den handlende skal føre en av politiet godkjendt fortegnelse over indkjøpte eller til salg mottagne gjenstande. I denne blir at anføre gjenstandenes nummer, tydelig angivelse eller betegnelse av gjenstanden, den persons navn, stilling og adresse, av hvem gjenstanden er kjøpt eller mottat, dagen for kjøpet og for salget samt den persons navn og adresse, til hvem den er avhændet.

Den handlende er pliktig til naarsomhelst for politiet at fremlægge saavel den ovenfor nævnte fortegnelse som enhver gjenstand, der findes i hans værge, hvad enten den er opført paa fortegnelsen eller ikke.

§ 5. De handlende maa ikke kjøpe eller motta brukte eller kasserte gjenstande av personer, som skjønnes at være under 18 aar.

§ 6. Fra reglerne under nr. 2, 3 og 4 kan politiet i særlige tilfælde eller for særlige arter av gjenstande meddele fritagelse.

§ 7. Overtrædelse av disse regler straffes overensstemmende med strfl. § 336 og § 339, 2.

§ 8. Vedtægten træder i kraft 1 oktober 1915.

18 septbr.

Kongelig resolution

av 18 september.

I henhold til § 4 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa nedenstaaende av Fredrikshalds bystyre i møte den 29 juni 1915 fattede beslutning om et tillæg til § 23 i de for byen ved kongelig resolution av 13 januar 1911 approberte sundhetsforskrifter:

Angaaende sundhetsskadelige matvarer.

Helseraadet kan forby, at der til matvarer, som skal sælges, sættes bestemte stoffe, som helseraadet anser for sundhetsskadelige eller skikket til at skjule, at matvarerne er bedærvet.

Kongelig resolution

18 septbr.

av 18 september.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Lunde herred i Bratsberg amt i møter den 26. april og 26. juli 1915 fattede beslutning om almindelige sundhetsforskrifter for herredet samt om forskrift om meddelelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning:

§ 1. Naar nogen agter at opføre et nyt vaaningshus eller flytte et gammelt, skal han være nødt til at iagttta følgende regler:

a. Vaaningshuset skal opføres paa tør, vel avgrøftet grund, efterat matjorden er fjernet. Huset skal være saaledes beliggende, at rummene faar mest mulig sol. Grundmuren skal være av sten, overalt mindst 30 cm. høi, godt tættet og med passende antal luftaapninger. Det nærmest huset liggende tun skal være utjevnet, saa stillestaaende vandpytter undgaaes.

b. Ethvert beboelseshus skal indeholde mindst 2 med dør forbundne rum. Gulvet i 1ste etage skal være dobbelt med fyld imellem, tæt og trækfrit og høiden fra gulv til himling mindst 2,25 m. Hvert rum skal være forsynt med et i forhold til dets størrelse passende antal vinduer, hvorav mindst et skal kunne aapnes.

§ 2. Hvor kokeovn eller komfyr benyttes i beboelsesrum, skal dampen bortledes ved damphætte eller anden skikket indretning.

§ 3. Melk maa ikke opbevares i beboelsesrum, men i melkebod eller i hvert fald i særskilt avlukke eller tillukket melkeskap.

§ 4. Svin maa ikke ha tilhold i beboelsesrum undtagen under forhold, som gjør saadant tilhold nødvendig og i ethvert fald ikke længer end 12 dage.

§ 5. Uthus o: stald, fjøs, grisehus, hønsehus og privet maa ikke opføres nærmere beboelseshus eller alfarvei end 10 m. og maa være saaledes beliggende og indrettet, at avsig derfra ikke sker til beboelseshus, alfarvei eller vandtak.

§ 6. Ved hvert bosted skal der være et privet, hvis binge skal være indklædt; denne skal jevnlig paafyldes jord, aske, kalk eller lignende og maa tømmes saa ofte, at overfyldning ikke finder sted.

§ 7. Feieskarn, skyllevand og anden urenlighet og avfald

18 septbr. av alle slags, saasom ben, dele av dyrekadavre og lignende maa ikke kastes utenfor stuedøren eller paa gaardstunet, men skal henbringes i privet eller kompostdynger eller nedgraves. Avfald og kompostdynger maa ikke lægges nærmere alfarvei eller beboelseshus end 10 m.

§ 8. Findes bebodd hus paa grund av utæthet, mangel paa luft og lys, paa grund av fugtighet, urenlighet eller overfyldning av mennesker at være skadelig for sundheten, kan helseraadet forby dets benyttelse, indtil manglene er rettet.

§ 9. Vandtak, hvorfra mat- eller drikkevand hentes, maa ikke paa nogen maate foruresnes. Brønd (olle) skal være overdekket, og beskyttet mot overvand og urent tilsig. Den skal tømmes og renses saa ofte, det findes nødvendig eller paa-krævet.

§ 10. Helseraadet kan forby salg av bedærvede levnetsmidler.

De, som handler med matvarer, skal paase, at disse behandles paa renlig maate, og at vegtskaaler og hulmaal altid blir holdt rene. Matvarerne skal opbevares i rene skap eller hylder med tette dører. Spytning paa gulvet er forbudt. I lokaler, hvor handel med matvarer foregaar, skal der til avbenyttelse for betjeningen være vaskevand med tilbehør.

§ 11. Bakerier, meierier, slagterier og andre produktionssteder for matvarer skal til enhver tid staa under helseraadets kontrol, og eierne skal være forpligtet til uopholdelig at utføre de paalæg, helseraadet maatte finde nødvendige til forhindring av, at matvarer foruresnes eller bedærves.

I de nævnte lokaler skal der til avbenyttelse for betjeningen være rent vaskevand med tilbehør.

§ 12. Naar en tæringssyk skifter bopæl, skal den, fra hvem han flytter, meddele dette til helseraadets ordfører.

§ 13. Ingen maa motta eller ta i bruk seng- eller gangklær efter en, som er død av smitsom sykdom, før disse er behørig rengjort paa foreskreven maate.

§ 14. Det paaligger helseraadets medlemmer at føre indseende med disse forskrifters overholdelse og anmelde overtrædelser til helseraadets ordfører, der om fornødent bevirker paatale.

§ 15. Avvikelser fra disse bestemmelser kan, under særlige omstændigheter, tillates av helseraadet eller dets ordfører.

Kongelig resolution

18 septbr.

av 18 september.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Os herred i Søndre Bergenhus amt i møter den 11 januar og 10 juni 1915 fattede beslutning om et tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 10 februar 1877 og 27 juli 1895 approberte sundhetsforskrifter:

Angaaende renholdsregler for butikker m. v. og om drikkevand.

- A. Om bakerier, slagterier, utsalgssteder for næringsmidler og om sundhetsskadelige bedrifter.

§ 1. Utsalgssteder for næringsmidler skal være lyse og luftige og i en saadan stand, at de let kan holdes rene.

§ 2. Gulvet skal hver dag vaskes over med vaat duk; det maa ikke feies. Grundig rengjøring av gulvet skal ske mindst 2 ganger ukentlig og hovedrengjøring av lokalet en gang halvaarlig. Disken skal omhyggelig vaskes hver dag.

§ 3. I hvert utsalgssted skal forefindes et tilstrækkelig antal spyttebakker, som skal rengjøres hver dag. Betjeningen skal ha adgang til at vaske sig i rent vand. Tobaksrøkning er forbudt; likeledes er spytning paa gulvet strengt forbudt.

§ 4. Skuffer, skap, hylder, vegter, maalekar og andre redskaper maa holdes omhyggelig rene. Matvarer maa ikke opbevares sammen med varer, som kan gi dem usmak eller bedærve dem. Kjøt maa ikke legges paa underlag av træ. Det maa ikke tillates kunderne at fingre paa de utstillede matvarer. Matvarerne skal holdes saavidt mulig tildækket.

§ 5. Utsalgs- eller opbevaringsrum for næringsmidler maa ikke benyttes til soverum eller kjøkken.

§ 6. Handlende maa ikke indpakke matvarer i aviser eller urent papir.

§ 7. Anlæg og reparationer av bakeri eller slagteri skal anmeldes til helseraadet paa forhaand. Alle bakerier og slagterier skal ha cementerte gulv og oljete eller oljemalte vegger og dører. De skal være lyse og rene og stadig holdes fri for støv og smuds. Gulvet skal spyles og vaskes hver dag efter avbenyttelsen, og avfald fjernes straks. Betjeningen skal være iført hvit overklædning. I bakerier skal forefindes vaskevandsstel med rene haandklær og saape. Bakerne skal før bakkningen omhyggelig vaske hender og underarmer. Bruk av tobak

18 septbr. i nogensomhelst form er forbudt i bakerier. Spytning paa gulvet er strengt forbudt.

§ 8. Naar nogen bedrift agtes sat igang, hvorved der kan befrygtes, at luften i høiere grad vil forurenses og stank utbredes, eller som paa anden maate kan være skadelig for arbeidernes eller omboendes sundhet, skal planen for anlægget forelægges helseraadet. Finder dette, at anlægget vil bli skadelig for sundheten, maa det ikke sættes i verk, før manglene er avhjulpet.

Bedrift, som er i virksomhet, er underkastet helseraadets tilsyn, og vedkommende er forpligtet til at rette sig efter de bestemmelser, som det maatte gi for at avhjelpe sanitære ulemper.

§ 9. Disse bestemmelser skal i ovennævnte lokaler findes opslaat paa et iøinefaldende sted.

B. Om brønder og drikkevandtak.

§ 1. Brønd eller andet drikkevandtak maa ikke forurenses eller ligge saaledes, at der er fare for tilsig fra beboelseshus, fjøs, privet, gjødseoplag, avfallsbinge eller andre ansamlinger av urenlighet fra dyrkede marker eller paa anden maate forurenset jordbund. Brønder skal være forsynt med tætslutende lok med avtræk og saaledes indrettet, at tilsig av overvand hindres. De skal renses, naar vandet viser sig mindre godt. Helseraadet kan paaby rensning av brønd, forby bruk av sundhetsskadelig drikkevand og i fornødent fald forlange en brønd tilkastet.

§ 2. Der maa ikke i brønd eller vandtaks umiddelbare nærhet foretages vaskning eller anden forurensning, ei heller ved vasdrag, som fører til sted, hvorfra drikkevand hentes.

§ 3. I den utstrækning, som helseraadet i hvert enkelt tilfælde finder paakrævet, kan det forby gjødsling av marken omkring brønd eller vandtak eller langs vasdrag, der fører til sted, hvorfra drikkevand eller matvand hentes.

18 septbr.

Kongelig resolution

av 18 september.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Erisfjærd og Vistdalens herred i Romsdals amt

i møter den 10 december 1914 og 14 juli 1915 fattede be-18 septbr. slutning om almindelige sundhetsforskrifter for herredet, om forskrift om meddelelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning samt om forskrifter til forebyggelse av ondartede smittsomme sygdommes utbredelse:

Helsevedtægter for Erisfjord og Vistdalen.

§ 1. Naar nogen agter at opføre eller flytte husbygning, har han derom at gjøre anmeldelse til nærmeste medlem av helseraadet og forøvrig at iagtta følgende:

- a. Avstanden mellem vaaningshus og uthus skal være mindst 10 m.
- b. Grunden, hvorpaa vaaningshus opføres, skal være tør og tilstrækkelig avgrøftet for grundvand og overvand. Matjorden skal være fjernet fra byggetomten, og gaardstunet — inden en avstand av 6 m. fra huset — være jevnt saaledes, at stillestaaende vandpytter undgaas.
- c. Bygningen skal overalt hvile paa en undermur av graasten, der ingensteds maa være lavere end 0,30 m. over jorden. Undermuren og hvert kjelderrum forsynes med mindst to luftaapninger paa motstilte vægger.
- d. Ethvert beboelsesrum skal være mindst 2,25 m. høit fra gulv til loft og ha mindst 1 vindu, der stadig med lethed kan aapnes. Gulvene i nederste stokverk skal være tette og skal være dobbelt med tør lerfyld i mellemrummet.

§ 2. Forsaavidt der i beboelsesrum anvendes kokeovn, maa denne være forsynt med damphætte eller anden indretning til fuldstændig bortledning av dampen.

§ 3. Naar der ikke er anledning til at opbevare melk og andre matvarer i særskilte rum, maa de i beboelsesrum kun opbevares i lukket skap eller i saakaldt melkestol med forhæng.

§ 4. Avfald, skyllevand og anden urenlighet fra husene skal anbringes i gjødsel- eller vandhusbingerne eller lægges i særskilt dunge eller bing. Disse maa ikke ligge nærmere eget eller andenmands vaaningshus, offentlig eller privat kjørevei end 6 m. De skal ha sin beliggenhet enten ved uthusene eller paa baksiden av vaaningshuset. De skal tømmes hver vaar og forøvrig saa ofte, at overfyldning undgaas. Unødig stank maa hindres ved stadig paafyldning av jord, torvstrø, sagmug, aske, kalk eller lignende. Hvor forholdene gjør det paakrævet, kan tørt avfald imidlertid henlægges i tette lukkede søppelkasser, der dog jevnlig maa tømmes i avfaldsdungen. Reglerne for avfaldsdungernes beliggenhet maa være efterkommet første vaar efter disse vedtægters godkjendelse.

18 septbr. § 5. Fiskeavfald eller andre stinkende gjenstande maa ikke henkastes paa stranden. De skal nedgraves i jorden, bringes ut paa sjødyp eller anbringes i overdækket kompost paa et passende avsides sted. Saadanne komposter og ikke dækkede gjødselhauger maa ikke lægges nærmere bebodde hus eller almindelig benyttet kjørevei end 10 m. Aadsler skal nedgraves i jorden i tilstrækkelig dybde og paa avsides sted av dyrets eier.

§ 6. Fra uthus og vandhus, avfallsdunger eller saadanne ansamlinger som i foregaaende § nævnt maa der ikke ske tilsig til hustomt, vei, brønd eller andre steder, hvorfra tages mat- eller drikkevand til mennesker eller dyr.

§ 7. Til ethvert vaaningshus skal der inden 1 aar efter disse vedtægters godkjendelse være indrettet et vandhus. For disses beliggenhet og behandling gjelder de samme forskrifter som for avfallsdunger bestemt (§ 4). Vandhusbingen skal være indklædt. Bestemmelseerne i denne § finder ogsaa anvendelse paa verksteder, fabrikker, hoteller og andre bygninger, hvor et større antal mennesker er beskæftiget.

§ 8. Hvor de i § 1 a, 4 og 7 nævnte avstande ikke kan iagttages, og helseraadet i saa henseende har tilstedt avvikelse, skal:

- a. Alle gjødselbinger, stalder og fjøs være tette og saaledes indrettet, at ikke avsig derfra sker til nogen hustomt, vei, brønd eller gate.
- b. Alle vandhus maa være forsynt med tèt, cementert bing, der ikke tillater avsig, eller en umiddelbart under sittefjælen paa cementert underlag anbragt tèt, flytbar beholder, der tømmes saa ofte, at overfyldning ikke finder sted.
- c. Fast avfald fra husene skal henbringes i gjødsel- eller vandhusbingerne eller tette med lok forsynte søppelkasser bak husene. Søppelkasserne skal jevnlig paafyldes med jord, aske, torvstrø, kalk eller lignende og tømmes og renses saa ofte, at overfyldning og stank undgaaes. Tømming og rensning av søppelkasser, binger og vandhus paa-ligger vedkommende huseier.

Helseraadet kan paa by saadan tømming naarsomhelst, det findes nødvendig.

- d. Skyllevand maa ikke slaas i søppelkasserne, men bortbæres eller bortledes gjennom vask og lukkede render til gjødsel- eller vandhusbingerne, til sjøen eller nærmere av helseraadet fastsatte steder.

§ 9. Hester, kjø, svin, sauer, gjeter og fjærkræ maa ikke huses i eller under vaaningshus eller i noget rum, som har tak eller væg fælles med dette.

§ 10. Brønd eller opkomme, hvorfra mat- eller drikke-

vand tages, maa ikke forurenses ved vask eller anden urenlighet. 18 septbr. Det samme gjælder bæk eller mindre elv ovenfor det sted, hvorfra mat- eller drikkevand tages.

Enhver renvasbrønd skal være stensat eller tømret, overbygget eller forsynt med lok til beskyttelse mot overvand og andre forurensninger samt tømmes og renses saa ofte som nødvendig for at holde vandet rent — mindst 1 gang aarlig.

§ 11. Finder helseraadet, at noget bebodd hus eller arbeidsrum er skadelig for sundheten ved fugtighet, urenlighet, overfyldning av mennesker, mangel paa lys eller luft, kan helseraadet forby husets eller rummets avbenyttelse, indtil de forefundne mangler er avhjulpet.

§ 12. Helseraadet kan forby salg, overdragelse og avbenyttelse av bedærvede og sundhetsskadelige nærings- og nydelsesmidler samt av bruksgjenstande som tøier, tapeter m. v., som kan være skadelige for sundheten derved, at de indeholder giftige bestanddele. Helseraadet er i dette øiemed berettiget til at fordre utlevert de fornødne prøver.

§ 13. Plan for anlæg av næringsbruk og bedrifter, der kan antages at medføre for sundheten skadelige utdunstninger eller forurensninger, skal paa forhaand forelægges helseraadet, og saadanne bedrifter skal være undergit helseraadets tilsyn, og skal vedkommende eier eller bruker være forpligtet til at rette sig efter de bestemmelser, som av helseraadet gives til forebyggelse eller fjernelse av helsefarlige ulemper.

§ 14. Utsalgs- og opbevaringssteder for kjøt, fisk, melk, brød og andre næringsmidler skal stedse holdes rene og godt luftet, fri for støv og stank og maa ikke benyttes til soverum eller kjøkken. Heller ikke maa der sammesteds opbevares andre varer, som kan meddele næringsmidlene lugt eller smak. Disse maa i hvert fald opbevares i særskilt kar, skuffe eller avlukke og adskilt fra andre varer. Næringsmidlene maa ikke berøres av andre end kjøper og sælger. Transportkasser for brød og lignende maa rengjøres mellem hver gangs bruk og holdes tette, saa tilgang av støv og væte hindres.

§ 15. Anlæg eller reparation av bakeri eller slagteri anmeldes paa forhaand til helseraadet. De skal — saavidt omstændighetene tillater — forsynes med cementert gulv, som maa ligge høiere end omgivne jordflate og gives helling og avløp til denne eller kloak og ha panelte og oljemalte vægger og tak. De skal være lyse, stadig holdes rene, godt luftet, fri for støv og stank, og gulvet skal overspyles eller vaskes hver dag efter avbenyttelsen. Avfald fjernes straks og forholdes dermed som i § 5 bestemt.

§ 16. Det er forbudt at feie gulv i butikker og rum,

18 septbr. hvor flere folk ofte færdes, førend de er dynket med rent vand, saa støvet bindes.

§ 17. Tuberkuloses flytning anmeldes til helseraadets ordfører. Anmeldelsespligten paahviler den sykes husvert eller forpleier.

§ 18. Naar personer, lidende av smitsom sygdom, avgaar ved døden, skal sykeværelset, bohavet og sengklær desinfiseres paa en av helseraadet anvist maate, før de overlates andre til bruk.

§ 19. Ingen maa bortsættes i forpleining i familier, hvor der er eller ganske nylig har været akut smitsom sygdom.

§ 20. Avvikelse fra foran omhandlede vedtægter kan under særegne omstændigheter ske med helseraadets tilladelse.

§ 21. Det paahviler helseraadets medlemmer at paase disse vedtægters overholdelse og i tilfælde av overtrædelser at gjøre anmeldelse derom til helseraadets ordfører, som i fornødent fald skal foranledige overtrædelser paataalt efter loven. Opfyldes ikke nærværende vedtægter, kan helseraadet derhos foranstalte manglene avhulpet for vedkommende overtræders regning.

§ 22. Et eksemplar av nærværende vedtægter skal til enhver tid findes opslaat paa et iøinefaldende sted i ethvert bebodd hus og i skolestuerne.

Forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse.

§ 1. Ved optræden av sygdomstilfælde, som der kan være grund til at tro er av ondartet smitsom beskaffenhet, skal den husbond eller husfar, som har at gjøre anmeldelse derom overensstemmende med § 14 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 tillike straks dra omsorg for betryggende avsondring, saavidt som omstændighetene tillater.

Avsondringen maa omfatte ikke alene den syke selv, men ogsaa den eller dem, som pleier den syke, samt seng- og gangklær og andre bruksgjenstande, som de benytter, eller som den syke har benyttet de nærmeste dage forut for sygdommens utbrud.

Fødevarer maa ikke opbevares i det rum, hvor den syke opholder sig.

§ 2. Indtil læge er kommet tilstede og har meddelt nærmere forskrifter, maa samkvem mellem det sted, hvor sygdommen er optraadt, og andre steder, indskrænkes til det mindst mulige. Navnlig maa personer, der hører til samme husstand som den syke, ikke uten nødvendighet delta i møter eller sammenkomster av større antal mennesker. Uvedkommende per-

soner maa ikke tilstedes adgang til det rum, hvor den syke 18 septbr. opholder sig.

Sammenkomster i selskabelig eller andet øiemed, der ikke er uopsættelig, maa ikke avholdes i det smittede hus eller paa dets gaardsplads.

§ 3. Naar læge er kommet tilstede, kan han foreløbig træffe de anordninger og forføininger med hensyn til avsondring av den syke og hans omgivelser og med hensyn til rensning av sykeværelset og de under sygdommen benyttede gjenstande, som sygdommens beskaffenhet paakræver og omstændighetene tillater.

Det maa overlates til lægens skjøn efter omstændighetene at meddele forskriftene i skriftlig form. De maa i hvert fald nøie efterkommes og er gjældende, indtil de tilbakekaldes av lægen selv eller ophæves av helseraadet eller dets ordfører.

§ 4. Forsaavidt der leveres melk eller andre fødemidler til salg fra det sted, hvor sygdommen er optraadt, maa dette opføre, indtil tilladelse er meddelt av den tilkaldte læge.

§ 5. Barn fra den husstand, hvor sygdommen er optraadt, maa ikke søke skole, før tilladelse er meddelt av den tilkaldte læge. Forsaavidt sygdommen optræder i lærerens husstand, og han bor i samme hus, hvor skolen holdes, maa denne lukkes, indtil lægen har avgitt nærmere bestemmelse.

§ 6. Saasnart meddelelse om de indtrufne sygdomstilfælde og de i anledning av samme trufne forføininger er indløpet til helseraadets ordfører, har denne at træffe de videre forføininger, som efter tilfældets beskaffenhet er fornødne.

§ 7. Overtrædelser av bestemmelserne i foranstaaende §§ eller av de med hjemmel av samme givne forskrifter straffes efter den til enhver tid gjældende lovgivning.

Kongelig resolution

18 septbr.

av 18 september.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Buds herred i Romsdals amt i møte den 31 mai 1915 fattede beslutning om et tillæg til § 9 i de for herredet ved kongelig resolution av 23 november 1909 approberte sundhetsforskrifter:

Angaaende renholdsregler for butikker og postaaernerier.

Butikker og postaaernerier skal holdes rene og godt utluftet. Gulv og disker skal daglig rengjøres. Tør feining er

18 septbr. forbudt, likesaa spytning paa gulvet. Der skal forefindes et tilstrækkelig antal rummelige spyttebakker, hvis bund skal dækkes med fugtig sagmug, torvstrø eller lignende. Spyttebakkerne skal hver dag rengjøres og deres indhold opbrændes eller slaaes paa sjøen.

Butikker, hvor der sælges melk, fløte eller andre matvarer, og rum, hvor melk eller matvarer, som skal sælges, blir bearbeidet eller tilberedt, maa ikke brukes som soverum eller kjøkken. Disse butikker og rum skal være forsynt med rent vaskevand, saape og rene haandklær, og de personer, som haandterer varerne, skal jevnlig vaske sine hender.

Melk, fløte og andre matvarer skal beskyttes mot støv og anden urenhet saavel i butikkene som i tilberednings- og lagerrommene. Naar det lar sig gjøre, skal varerne anbringes i vel renholdte, dækkede kar, skuffer, skap med dører, hylder med forhæng eller lignende. Vegt- og maalereds-kaper, som benyttes ved handel med melk eller andre matvarer, skal være rene, naar de brukes. I melkeutsalgs maa der ikke drives handel med andre varer, som kan forurense melken eller gi den usmak. Det er sælgeren forbudt at indpakke matvarer i aviser eller urent papir. Ved omførsel av matvarer skal de beskyttes mot regn, støv og al anden forurensning.

Helseraadet kan midlertidig forby utsalg av melk eller andre matvarer fra steder, hvor der forekommer tilfælde av farlige smitsomme sykdomme, som kan utbredes ved, at varerne selges. Desuten kan helseraadet forby, at der selges melk eller melkeprodukter, som kommer fra steder, hvor der ikke iagttages den tilbørlige renlighet ved melkens behandling, opbevaring eller forsendelse. Helseraadet kan forby handel med og tilberedning av melk og andre matvarer, hvor dets lovmedholdelig givne paalæg ikke efterkommes, eller stedet av sanitære grunde ikke egner sig til saadan næring.

Kongelig resolution

18 septbr.

av 18 september.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Sveio herred i Søndre Bergenhus amt i møte den 2 juni 1915 fattede beslutning om et tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 12 april 1897 approberte sundhetsforskrifter:

Angaaende renholdsregler for butikker.

18 septbr.

I.

Butikker skal holdes rene og godt utluftet; utenfor indgangsdøren skal være anbragt fotskraper. Gulv og disk skal daglig rengjøres. Tør feining er forbudt, likesaa spytning paa gulvet. Der skal forefindes et tilstrækkelig antal spyttebakker, hvis bund skal dækkes med fugtig sagmug, torv eller lignende. Spyttebakkerne skal hver dag rengjøres. Butikker, hvor der sælges melk, fløte eller andre matvarer, maa ikke benyttes som soverum eller kjøkken. Disse butikker og rum, hvor saadanne varer tilberedes og opbevares, skal være forsynt med rent vaskevand, saape og rene haandklær, og de personer, som haandterer varerne, skal jevnlig vaske sine hænder.

Melk, fløte og andre matvarer skal beskyttes mot støv og anden urenhet saavel i butikkene som i tilberednings- og lagerrommene. Naar det lar sig gjøre, skal varerne anbringes i vel renholdte, tillukkede kar, skuffer, skap med dører eller lignende. Vegt- og maaleredskaper, som benyttes ved handel med melk eller andre matvarer, skal være rene, naar de brukes. I melkeutsalg maa der ikke drives handel med andre varer, som kan forurense melken eller gi den usmak. Det er sælgeren forbudt at indpakke matvarer i aviser eller urent papir.

II.

Helseraadet kan midlertidig forby utsalg av melk eller andre matvarer fra steder, hvor der forekommer tilfælde av farlige smitsomme sykdomme, som kan utbredes ved, at varen sælges. Desuten kan helseraadet forby, at der sælges melk eller melkeprodukter, som kommer fra steder, hvor tilfælde av farlige smitsomme sykdomme findes blandt mennesker eller dyr, likesom ogsaa fra steder, hvor der ikke iagttages den tilbørlige renlighet ved melkens behandling, opbevaring eller forsendelse. Helseraadet kan forby handel med og tilberedning av melk og andre matvarer, hvor enten dets lovmedholdig givne paalæg ikke efterkommes, eller stedet av sanitære grunde ikke egner sig til saadan næring.

Kongelig resolution

18 septbr.

av 18 september.

- I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne

18 septbr.

foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Karasjoks herred i Finmarkens amt i møte den 28 juni 1915 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning.

- II. De ved kongelig resolution av 14 juni 1906 approberte sundheteforskrifter for Karasjoks herred opphæves fra den dag, da ovenomhandlede forskrifter træder i kraft.

De nye sundhetsforskrifter m. v. er saalydende:

§ 1. Ved opførelse av nye eller flytning av gamle bygninger skal anmeldelse ske til helseraadets formand eller en av dets øvrige medlemmer, som skal paase, at følgende iagttages:

- a) Det opførendes hus maa ikke bortta sollyset fra noget vaaningshus, hverken paa eierens egen eller paa andres grund.
- b) Beboelseshus skal sættes paa grund, som i forveien er godt avgrøftet og befriet for muldjord.
- c) Der maa ikke være kortere avstand mellem beboelseshus og sted, hvorfra drikkevand tages, paa den ene side og stald, fjøs, grisehus og vandhus (privet) paa den anden side end 8 meter. Der maa ikke være tilsig fra noget av de nævnte uthus til vaaningshus, stabur eller til elv, brønd eller andet sted, hvorfra drikkevand tages.
- d) Vaaningshus skal hvile paa grundmur av graasten eller beton, og muren maa ingensteds være lavere end 30 cm. over jordoverflaten.

Hvor der ikke er kjelder, skal grundmuren være forsynt med mindst 2 trækhuller paa hinanden motstaaende sider; forøvrig skal den være forsvarlig tættet.

- e) Beboelsesrum skal ha en høide av mindst 2,25 m. fra gulv til loft.
- f) Ethvert beboelsesrum skal være forsynt med mindst ett slagvindu, som med lethet kan aapnes. Tidligere indredede beboelsesrum, hvor saadant vindu ikke findes, skal forsynes dermed inden 3 maaneder, efterat disse forskrifter er traadt i kraft.
- g) Hvor kokeovn brukes i beboelsesrum, skal der anbringes damphætte eller anden indretning, som bevirker, at den ved kokningen frembragte damp blir ledet ut i det fri. I før opførte hus, hvor saadanne indretninger mangler, skal de være istandbragt inden 1 aar fra disse forskrifters ikrafttræden.
- h) I kjelderen maa ikke indrettes beboelsesrum uten helseraadets samtykke for hvert enkelt tilfælde.

Gives saadant samtykke, maa de paabud, som helse-18 septbr. raadet gir i den anledning, nøie efterkommes.

§ 2. Helseraadet kan forby beboelse av hus eller værelse, som av mangel paa lys eller luft, paa grund av fugtighet, urenlighet eller overfyldning av mennesker ansees som skadelig for beboernes sundhet, indtil manglen er rettet.

§ 3. Til ethvert beboelseshus og forsamlingshus skal høre et vandhus (privet); hvor saadant endnu ikke findes, skal det være indrettet inden 1 aar, efterat disse forskrifter er traadt i kraft. Om vandhusene skal foruten den i § 1 c nævnte bestemmelse ogsaa gjælde følgende:

a) Vandhus maa ikke ha væg eller tak fælles med rum, hvori matvarer opbevares, og maa ikke ligge alfarvei eller anden mands eiendom nærmere end 8 m.

b) Det skal være forsynt med vindu, som kan aapnes, samt ha ordentlig sæte og gulv, det sidste skal være mindst 25 cm. over grunden. Bingen skal tømmes saa ofte, at ingen overfyldning finder sted, dog mindst 2 ganger aarlig, og desuten saa ofte som helseraadet av sanitære grunde finder nødvendig. Bingen skal jevnlig paaføres jord, torvstrø, aske eller lignende, saa stank undgaaes. Som dække for bingen skal der til privetets bakre væg med hængsler fæstes en faldlem, som skal naa helt ned til jorden. Saa-
dan lem skal være anbragt paa ethvert privet inden 3 maaneder, efterat disse forskrifter er traadt i kraft.

§ 4. Husdyr maa ikke huses i eller under vaaningshus, og heller ikke i rum, som har fælles væg med dette eller med opbevaringsrum for matvarer.

§ 5. Feieskarn, kjøkkenavfald eller anden urenlighet fra husene skal bringes til gjødselhaug eller søppelhaug og maa ikke lægges nærmere vaaningshus, alfarvei eller anden mands eiendom end 8 m. og heller ikke saaledes, at derfra kan ske tilsig til steder, hvor matvarer opbevares, eller hvorfra der tages mat- eller drikkevand til mennesker eller dyr.

Det er forbudt at henkaste feieskarn eller avfald fra husene paa elvemælen eller i elven.

Paa kirkestedet skal avfald og gjødsel, som ikke straks anvendes til gjødsling av jorden, og som saadan straks blir nedmuldet, kun henlægges paa et av helseraadet dertil anvist sted.

Ildelugtende gjødelsstoffer maa ikke oplægges nærmere vaaningshus, alfarvei eller anden mands eiendom end 10 m.

Gjødselhauger og søppelhauger skal paaføres tilstrækkelig jord, saa stank undgaaes.

Aadsler og avfald fra døde eller slagtede dyr eller lignende maa ikke kastes i elv eller henlægges ved elvebredden

18 septbr. eller paa marken, men enten anbringes dypt i en gjødselhaug for senere nedgravning eller, hvis aarstiden tillater det, straks nedgraves paa et avsides sted, hvorfra der ikke kan ske tilsig til drikkevand.

§ 6. Ved brønd eller kilde, hvor mat- eller drikkevand tages til mennesker eller dyr, maa ikke foretages klædesvask eller andet, som kan forurense vandet, nærmere end 8 m., og det skal paasees, at tilsig til vandet ikke kan ske.

Det er forbudt at vaske eller skylle tøy i elven eller i bæk ovenfor de steder, hvor mat- eller drikkevand tages.

§ 7. Helseraadet kan forby salg eller anden overdragelse av bedærvede eller sundhetsskadelige nærings- og nydelsesmidler samt av andre gjenstande, som kan være skadelige for sundheten derved, at de inneholder giftige bestanddele.

Helseraadet eller dets ordfører er berettiget til at kræve utlevert prøver til undersøkelse. Forbud mot overdragelsen kan foreløbig nedlægges av helseraadets ordfører, indtil helseraadet har avgjort, om forbudet skal opretholdes. Det er forbudt at sælge nærings- og nydelsesmidler, som for konservering eller av andre av grunde er tilsat stoffe, som ansees skadelige for sundheten, eller som kan skjule, at varen er bedærvet.

§ 8. a) Butikker skal holdes rene og godt utluftet; utenfor indgangsdøren skal der være anbragt fotskraper. Gulv og disker skal daglig rengjøres. Tør feining er forbudt, likesaa spytning paa gulvet. Der skal forefindes et tilstrækkelig antal spyttebakker, hvis bund skal dækkes med fugtig sagmug, torv eller lignende. Spyttebakkerne skal hver dag rengjøres og og deres indhold opbrændes. Butikker, hvor der sælges melk, fløte eller andre matvarer, og rum, hvor melk eller matvarer, som skal sælges, blir bearbeidet eller tilberedt, maa ikke brukes som soverum eller kjøkken. Disse butikker og rum skal være forsynt med rent vaskevand, saape og rene haandklær, og de personer, som haandterer varerne, skal jevnlig vaske sine hender.

Melk, fløte og andre matvarer skal beskyttes mot støv og anden urenhet saavel i butikkene som i tilberednings- og lagerrommene. Naar det lar sig gjøre, skal varerne anbringes i vel renholdte, tildækkede kar, skuffer, skap med dører, hylder med forhæng eller lignende. Vegt- og maaleredskaper, som benyttes ved handel med melk eller andre matvarer, skal være rene, naar de brukes. I melkeutsalg maa der ikke drives handel med andre varer, som kan forurense melken eller gi den usmak. Det er sælgeren forbudt at indpakke matvarer i aviser eller urent papir. Ved omførelsen av matvarer skal de beskyttes mot regn, støv og anden forurensning.

b) Helseraadet kan midlertidig forby utsalg av melk eller andre matvarer fra steder, hvor der forekommer tilfælde av farlige smitsomme sygdomme, som kan utbredes ved, at varerne sælges. Desuten kan helseraadet forby, at der sælges melk eller melkeprodukter, som kommer fra steder, hvor tilfælde av farlig smitsom sygdom findes blandt mennesker eller dyr, likesom ogsaa fra steder, hvor der ikke iagttages den tilbørlige renlighet ved melkens behandling, opbevaring eller forsendelse. Helseraadet kan forby handel med og tilberedning av melk og andre matvarer, hvor enten dets lovmedholdig givne paalæg ikke efterkommes eller stedet av sanitære grunde ikke egner sig til saadan næring.

§ 9. Ethvert alvorligere sygdomstilfælde, der enten er eller gir mistanke om at være opstaaet ved nydelse av bedærvede eller forfalskede næringsmidler eller ved benyttelsen av gjenstande, der indeholder giftige eller farlige bestanddele, skal gjennem et av helseraadets medlemmer uopholdelig anmeldes til helseraadets ordfører med angivelse av sygdommens formodede aarsaker og andre fornødne oplysninger.

Det samme gjelder om andre sundhetsfarlige forhold, som antages at kunne gi anledning til sygdom.

§ 10. Melk og fløte maa saavidt mulig ikke opbevares i beboelsesrum og maa, hvor dette ikke kan undgaaes, sættes i tillukket melkeskap eller i melkehyld med rent forhæng.

Melk og fløte maa aldrig opbevares i rum, hvor der ligger syke.

Melk fra tuberkuløse kjøer maa kun i kokt tilstand gives til barn.

§ 11. Beboelsesrum skal hyppig rengjøres, og gulvene vaskes mindst én gang ukentlig. Tør feining er forbudt.

§ 12. Skolebarn med smitsom hudsygdom eller anden akut smitsom sygdom maa ikke sendes paa skole, forinden de kan medbringe skriftlig tilladelse dertil fra helseraadets ordfører.

§ 13. Gang- eller sengklær, som har været benyttet av person med smitsom sygdom, maa ikke tages i bruk eller avhændes, forinden de er tilstrækkelig rensset efter nærmere bestemmelse av helseraadet.

§ 14. Naar en person, som lider av tuberkulose i smitsom form, forandrer bopæl, skal anmeldelse om flytningen gjøres til helseraadets ordfører av den, fra hvem den syke flytter.

§ 15. Hvor forholdene gjør det paakrævet, kan helseraadet indrømme avvikelser fra disse forskrifter.

§ 16. Saafremt nogen undlater at etterkomme foranstaaende bestemmelser eller andre av helseraadet lovmedholdig fattede beslutninger, kan helseraadet la det fornødne utføre for vedkommendes regning.

- 18 septbr. § 17. Helseraadets medlemmer pligter at paase overholdt disse forskrifter samt andre bestemmelser, som helseraadet fat-
ter, og i tilfælde anmelde overtrædelser for helserradets ordfører.
- § 18. Overtrædelse av disse forskrifter straffes efter den til enhver tid gjældende lovgivning.

18 septbr.

Kongelig resolution

av 18 september.

I medhold av lov om laks- og sjørrretfiskerierne av 8 april 1905 § 29 bestemmes:

1. Paa den strækning ved utløpet av Fustelven i Vef-
sens herred, Nordlands amt, som begrænses av to hin-
anden krydsende rette linjer, den ene fra utløpet av Oter-
bækken til ytterste pynt av Lindsethaugen (Farneset), den
anden fra stikrenden under landeveien mellem Skalands-
bækken og Søftingsbækken til fyrlygten paa Alterneset,
skal det indtil videre være forbudt til fangst av fisk at
benytte sættegarn eller lignende redskaper og kaste-
not samt kilenot, laksevarp og lignende indretninger.

Dog skal dette forbud ikke være til hinder for bruken
av garn til fangst av flyndre paa en dybde av mindst 30
m., ei heller for bruken av garn og nøter til fangst av sild.

2. Overtrædelse av nærværende resolution er belagt med straf.
3. Kongelig resolution av 28 juni 1897 om fredning av en
strækning ved Fustelvns utløp ophæves.

18 septbr.

Kongelig resolution

av 18 september.

I henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§
23 og 69 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre
av de av Svolvær brandrepræsentantskap i møte se-
nest den 12 januar 1915 vedtagne regler for brandver-
nets ordning i Svolvær brand- og bygningskommune
med de i Arbeidsdepartementets foredrag nævnte forandringer
i reglernes § 1.

De godkjendte regler er saalydende:

§ 1.

Inndeling og styrke.

Det borgerlige brandvern i Svolvær bestaar av:

1. Vandverksavdelingen med mindst 53 mand.

Til vandverkets betjening skal der have paa Lilleøen
36 mand, hvorav 2 formænd, og paa Svinøen 17 mand,

hvorav 1 formand, kfr. betænkning av 22 juli 1908. Vand- 18 septbr. verksavdelingen maa tilhøre det borgerlige brandvern.

2. Sprøiteavdelingen med mindst 50 mand. Til hver sprøite maa der haves mindst 3 à 4 skift pumpemandskaper.
3. Seilavdelingen med mindst 20 mand.
4. Redningsavdelingen med mindst 25 mand.
5. Nedrivningsavdelingen med mindst 20 mand,
6. Ordensvernet med mindst 50 mand.

§ 2.

Befal.

Brandvernets befal bestaar av:

- a. Brandchef, der har den øverste ledelse av brandvernet.
- b. Brandchefens stedfortræder.
- c. Brandmester, der er vandverksavdelingens faste chef.

Disse 3 befalingsmænd ansættes av bygningsrepræsentantskapet med godkjendelse av amtmanden for brandchefens vedkommende.

De fungerer i forfaldstilfælde for hverandre, og maa der av disse befalingsmænd aldrig være 2 samtidig fraværende fra stedet.

- d. For vandverksavdelingen, 1 næstkommanderende og 2 formænd.
- e. Befalingsmænd for det borgerlige brandverns avdelinger, nemlig 1 avdelingschef og 1 næstkommanderende for hver — for sprøiteavdelingen dog 1 chef, 1 næstkommanderende og 2 formænd.

§ 3.

Mandskaper.

- a. Vandverksavdelingens mandskaper antages av brandstyret.
- b. Det borgerlige brandvern.

Ind- og utskrivning av mandskaper foregaar som regel paa brandmøte, der holdes mindst 1 gang aarlig i mai eller juni maaned.

Andragende om at fritages for tjenestepligt i brandvernet avgjøres paa brandmøte og kan kun, naar særlige omstændigheter taler for det, tages under behandling til andre tider.

Indskrivning av nye mandskaper paa grund av mulig adgang mellem brandmøterne foretages av brandstyret i almindelig møte.

§ 4.

Nærmere forskrifter.

Om befalets og mandskapenes pligter henvises til de i henhold til brandlovens § 27 utfærdigede forskrifter samt til de for de forskjellige befalingsmænd utfærdigede instruks.

18 septbr.

§ 5.

Det ved kongelig resolution av 10 mai 1906 approberte reglement for Svolvær brandkorps ophæves.

18 septbr.

Kongelig resolution

av 18 september.

Grænserne for Orkedalsørens brand- og bygningsskommune utvides overensstemmende med nedestaaende av Orkedalens herredsstyre i møte den 26 juni 1915 vedtagne forslag:

»Grænsen blir at trække fra sjøen langs skillet mellem Børsens og Orkedals herreder indtil en avstand av 150 meter fra sjøen ved middelvandstand, gaar derefter vestover og sydover i nævnte avstand fra sjøen, indtil den træffer en linje, trukket i forlængelse av et rødt gjærde nordenfor Kispiren paa Thamshavn, følger derefter nævnte krydsningslinje til 200 meter ovenfor Kissporet, gaar derefter parallelt med dette og senere med jernbanesporet i en avstand av 200 meter fra sammes centerlinje til grænsen mellem Arnt Rømmes (nu Ole A. Rømmes) eiendom og Arnt Vormdals, følger derefter denne grænse og senere grænsen av Kristen Rømmes (nu Jens O. Rømmes) eiendom mot syd ut til Orkla elv. Forøvrig dannes grænsen av elven og sjøen«.

18 septbr.

Kongelig resolution

av 18 september.

I henhold til § 41 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes:

1. At der skal opprettes et havnestyre for uthavnen Gamvik i Gamviks herred, Finmarkens amt, og at det havnestyret underlagte omraade skal begrænses av en ret linje fra fyrlygten paa Flintodbarren til seilmerket paa Varden og av en ret linje derfra til skjæret paa Dalmandsneset (Danielsneset).
2. — — —

Rettelse.

I lov om arbeidstvister av 6 august 1915 (nr. 2), indtat i Lovtidendes 1ste avd. nr. 34, staar i § 42: »Den, som bryter sin taushetspligt efter § 23, jfr. § 25«, — skal være jfr. § 35 (side 615).

Utgiver: Byraachef Young.